

Crna Gora

Oružje u svjetlu rodnih razlika u Crnoj Gori

Za dalje informacije kontaktirati:

**UNDP Crna Gora
Beogradska 24b
81000 Podgorica
Montenegro**

Tel (+382)(81) 231 251
Fax (+382)(81) 231 644

www.undp.org.yu/montenegro

Oružje u svjetlu rodni razlika u Crnoj Gori, Podgorica, 2007.

ISBN: 978-86-7728-071-0

Ovaj izvještaj je napisala Ljiljana Krkeljić, specijalista kliničke psihologije, u Podgorici juna 2007.

Želim da zahvalim na saradnji Upravi policije, mreži SOS telefona u Crnoj Gori, Crnogorskom ženskom lobiju i Sigurnoj ženskoj kuci.

© **UNDP Crna Gora 2007 – Sva prava zadržana**

Mišljenja iznesena u ovom izvještaju su mišljenja autora i ne predstavljaju nužno stanovišta Evropske unije, Programa za razvoj Ujedinjenih nacija. Upotrebljene oznake i predstavljeni materijal u ovoj publikaciji ne odražavaju stavove Evropske unije, Programa Ujedinjenih nacija za razvoj po pitanju 1) pravnog statusa bilo koje zemlje, teritorije ili područja, ili njihovih organa ili oružanih grupa; ili 2) ocrtavanja njihovih granica ili državnih granica.

Zaključak

Podaci govore da porodično okruženje, koje je sinonim zaštite i sigurnosti, u nekim situacijama predstavlja izvor nasilja i ugrožavanja osnovnih ljudskih prava. Poznato je da se porodično nasilje obično dešava kada postoji potreba da se zadobije i zadrži nadmoć i kontrola nad nekim drugim. Sve dobijene brojke govore o ženama žrtvama porodičnog nasilja, a i drugih oblika nasilja.

Deklaracija Ujedinjenih nacija za eliminaciju nasilja protiv žena opisuje nasilje nad ženama kao "manifestaciju tradicionalno neravnopravne raspodjele moći između muškaraca i žena." U isto vrijeme, nasilje je jedno od "kritičnih socijalnih mehanizama sa kojim su žene prisiljene na podređene pozicije u poređenju sa muškarcima."

Iako porodično nasilje kod nas kao svugdje u svijetu krši mnoga prava koja štite internacionalna ljudska prava i smatraju se kršenjem zakona, jedna od najvećih prepreka da se porodično nasilje prizna kao kršenje ljudskih prava bila je uvjerenost da "lične" tjelesne povrede i emocionalna patnja dobijena unutar porodice ne podliježu zakonu niti domaćem niti stranom. To je, istovremeno, jedna od najvećih prepreka u "otvaranju" žrtve prema svim segmentima društva od kojih može tražiti pomoć i dobiti zaštitu.

Ako su u ovakvoj društvenoj klimi dobijeni prikazani podaci, koji govore o orijentaciji žena da zatraže i dobiju pomoć, onda prikazani rezultati treba da budu shvaćeni kao vrlo značajni za razumijevanje rodno zasnovanog nasilja kod nas.

U okviru porodičnog nasilja u Crnoj Gori, a porodično nasilje se inače može shvatiti i kao obrazac zlostavljanja i prisiljavajućeg ponašanja koje uključuje prijetnju, izolaciju i zastrašivanje, upotreba oružja značajno utiče na epilog nasilja dovodeći žrtvu u situacije neposredne životne opasnosti kao i tjelesnog i psihičkog integriteta.

S obzirom na činjenicu da su, kod nas, vlasnici oružja uglavnom muškarci, a prema izjavama žena oružje se nalazi u rukama njihovih muževa, partnera, braće i sinova, moglo bi se kazati da žene zbog toga plaćaju visoku cijenu.

Može se mnogo govoriti o daljim implikacijama koje korišćenje oružja u nasilju ima, o neposrednim i dugoričnim posljedicama, ali u svakom slučaju ne treba izgubiti iz vida da nasilje nad ženama uz upotrebu oružja nije neminovna pojava, već rezultat tolerisanja i opraštanja koji se može razumjeti kao dio istorijske i kulturološke prakse i nasljeđa kroz dugi vremenski period. Uostalom, kakav god da je društveni kontekst nasilja u porodici kao i nasilja nad ženama, prisustvo oružja uvijek ima isti efekat, odnosno više oružja - više opasnosti za žene.

Pred nama se, dakle pred crnogorskim društvom, nalaze ozbiljni zadaci u sprečavanju zloupotrebe oružja i suzbijanju oružanog nasilja, što je, s obzirom na aktuelni kontekst (prisustvo oružja u crnogorskim domovima), kompleksan zadatak. Razlozi za to su i neposredni destruktivni efekti upotrebe oružja u nasilničkom ponašanju, kao i socijalizacijski efekti ovih obrazaca koji, kao modeli ponašanja, mogu imati transgeneracijski karakter.

Svjesnost o činjenici da je oružano nasilje izlaganje riziku života i zdravlja najvećeg stepena i da porodični okvir u kome se ono dešava ne umanjuje tu vrstu rizika, treba da bude jedna od vodilja strategije za smanjenje lakog i malokalibarskog naoružanja.

Zatvaranje oružanog porodičnog nasilja u okvire porodičnih tajni i tradicionalno orjentisana uloga žene koja je njihov čuvar trebalo bi da ustupi mjesto uvidima u neophodnost prihvatanja aktivnije pozicije - da reagovanje na nasilje znači pomoć žrtvi i pomoć zlostavljaču. Da bi se izgradjivala ova vrsta svjesnosti u društvu neophodni su mehanizmi zaštite žrtve koje bi joj obezbjeđivale sigurnost i povjerenje u proceduri otkrivanja nasilja u porodici. Mehanizmi zaštite bi mogli najbolje funkcionisati ako bi se uključili različiti aspekti zaštite - policija, sudstvo, socijalna i zdravstvena zaštita uz paralelne aktivnosti koje bi imale za cilj promjene stavova i predrasuda u populaciji na kojima se zasnivaju mnogi obrasci ponašanja u vezi sa posjedovanjem, nošenjem i upotrebom oružja.

Sadržaj

Zaključak	i
Sadržaj	ii
1. UVOD	1
2. Širi kontekst razumijevanja problema upotrebe oružja u nasilju zasnovanom na rodnom razlikama	2
2. 1. Dosadašnja istraživanja o oružju u Crnoj Gori	2
3. Podaci o posjedovanju oružja u Crnoj Gori	3
4. Mehanizmi zaštite rodne različitosti u Crnoj Gori	3
5. Ženska populacija u Crnoj Gori	4
6. Oružje u rodno zasnovanom nasilju	4
6. 1. Cilj istraživanja:	4
6. 2. Izvori podataka:	4
7. Prikaz dobijenih podataka	6
7. 1. Opšta napomena o dobijenim podacima	6
7. 2. Uprava policije Crne Gore	6
7. 3. Evidencija NVO SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja	7
7. 4. Pregled podataka po opštinama	8
7.4.1. SOS telefon Podgorica	8
7.4.2. SOS telefon Nikšić	16
7.4.3. SOS telefon Berane	18
7.4.4. SOS telefon Plav	19
7.4.5. SOS telefon Rožaje	20
7.4.6. SOS telefon Bar.....	21
7.4.7. SOS telefon Ulcinj.....	22
7.4.8. SOS telefon Bijelo Polje.....	24
8. Evidencija NVO „Sigurna ženska kuća“ u Podgorici	25
9. Evidencije NVO Crnogorski ženski lobi	29
10. „Ženska crna hronika 2005“ – analiza elektronskih dnevnih novina” Pobjeda“, „ Republika “ i „Dan“ u toku 2005. godine koju je uradila Lidija Tomažević - NVO „Anima“ iz Kotora	31
11. Pregled malokalibarskog oružja – tekstovi objavljeni u dnevnom listu “Vijesti “ 2003. Aleksandar Pajević, Institut za medije Crne Gore	35
12. Rezime	36
13. Sugestije	38
Anex A – stavovi prema oružju i rodna različitost	39
Anex B – SOS Podgorica - analiza podataka za 2002 – 2007 godinu	41
Anex C – SOS Nikšić - analiza podataka za period 2002 – 2006 godine	50

1. UVOD

Široka dostupnost lakom oružju građanima Crne Gore, kao što je poznato, nameće mnoga važna pitanja od uticaja na njihov život. Pitanje posjedovanja oružja građana Crne Gore kao i pitanje uticaja na njihov život aktualizovano je posljednjih godina kroz nekoliko istraživanja sprovedenih u Crnoj Gori. Zahvaljujući ovim istraživanjima problem oružja u Crnoj Gori je donekle osvijetljen sa nekoliko aspekata.

Istraživanje „Kuća bez oružja nije pravi dom“ (2004) čine četiri komponente koje se odnose na:

- **Istraživanje o distribuciji lakog oružja.** Procjena prikupljenih podataka o vrsti, količini, posjedovanju, distribuciji i kretanju oružja unutar zemalja ili regiona.
- **Istraživanje o uticaju lakog oružja.** Procjena prikupljenih podataka o uticaju lakog i malokoalibarskog oružja na različite članove zajednice.
- **Istraživanje zapažanja o lakom oružju.** Analiza kvalitetnih informacija o odnosu različitih aktera lokalne zajednice (ženskih i muških, mladih i starih) prema posjedovanju lakog oružja, njegovom dejstvu i upotrebi i eventualnim intervencijama.
- **Istraživanje kapaciteta u vezi sa lakim oružjem.** Pregled prikupljenih informacija o lokalnim kapacitetima za izvršenje odgovarajuće, bezbjedne, efikasne i uspješne intervencije u vezi sa lakim oružjem.

Dva istraživanja koja su uradjena u toku 2006. godine bavila su se uticajem oružja na život djece u Crnoj Gori.

U prvom istraživanju „Maloljetnici i oružje u Crnoj Gori – pregled nekih podataka i istraživanja“, koje je utemeljeno na dostupnim informacijama o uticaju oružja na život djece, kao i analizi određenih materijala koje su pružile relevantne institucije sistema, podaci koji su dobijeni, iako heterogeni, vrlo indikativno govore o prisustvu oružja kao velikom faktoru rizika kojem su djeca izložena i neposrdno i razvojno kroz procese njihove socijalizacije.

Drugo istraživanje „Maloljetnici i oružje u Crnoj Gori – stavovi djece i roditelja prema oružju (participativno istraživanje)“ pokazuje da su stavovi odraslih i djece prema posjedovanju, nošenju i upotrebi oružja vrlo konfuzni i nekonzistentni. Pokazalo se, takođe, da postoji rascjep između znanja, opažanja, procjenjivanja i osjećanja u vezi sa oružjem kao opasnosti i akcije, odnosno spremnosti da se iskaže pozitivan stav prema upotrebi oružja. Stav ispitanika prema oružju postaje pozitivan pod određenim okolnostima: pod uticajem grupe, radi osвете ili u slučaju da izgube kontrolu nad sobom ili prema sebi. Pokazalo se, takođe, da su mlađa djeca u ovom istraživanju (13 – 14 godina) imala daleko jasnije stavove prema posjedovanju, nošenju i upotrebi oružja od starije (15 – 18 godina).

Roditelji pokazuju veću kolebljivost stavova od djece oba uzrasta i stiče se utisak da su vrlo spremni da zaštite djecu od prisustva oružja u njihovim životima, ali sami nisu spremni da se odreknu „zaštite“ te vrste, pri čemu nisu sasvim jasno osvijestili svoju ulogu u formiranju dječijih stavova prema oružju, tj. nisu sasvim svjesni da njihovo ponašanje, kao model, ima mnogo snažniji uticaj od verbalnih poruka o oružju kao opasnosti.

U posljednjem istraživanju zapažaju se razlike u stavovima muških i ženskih lica svih uzrasta obuhvaćenim istraživanjem, koje će biti detaljnije analizirane i koje, uopšteno govoreći, slijede opštu tendenciju dobijenih stavova po pitanju nedosljednosti u okviru komponenti stava.

Sljedeće polje u mozaiku slike o oružju u crnogorskom duštvu mogu činiti uticaji prisutnosti oružja na život žena, naročito oružje koje se koristi u nasilju zasnovanom na rodnom razlikama. Nevladine organizacije u Crnoj Gori, najčešće, skreću pažnju na krivična djela u kojima su žene u najvećoj mjeri izložene nasilju i oružju: porodično nasilje, seksualni napadi i trgovina ženama. Nasilje nad ženama je višeslojan problem na kojem se u Crnoj Gori posljednjih desetak godina radi intenzivnije. Prikupljanje relevantnih informacija za ovo istraživanje bio je vrlo težak posao, najviše zbog toga što upotreba oružja u različitim oblicima nasilja nije posebno evidentirana, a podaci su prikupljeni iz iskaza žena koje su se obraćale za pomoć nevladinim organizacijama koje se bave zaštitom žena od nasilja. Podaci dobijeni iz Uprave policije govore o još jednom aspektu nasilja nad ženama: o krivičnim djelima protiv života i tijela koja su počinjena vatrenim oružjem. Medjutim, kakvi god da oni jesu trebalo bi makar da ukažu na pravce djelovanja, kako u smislu budućeg sistematičnijeg evidentiranja izloženosti žena

oružju i posljedicama te izloženosti, pa do mogućnosti određivanja smjernica u prevenciji nasilja zasnovanog na rodnim razlikama u kome se koristi oružje.

2. Širi kontekst razumijevanja problema upotrebe oružja u nasilju zasnovanom na rodnim razlikama

2.1. Dosadašnja istraživanja o oružju u Crnoj Gori

„Republika Crna Gora: Kuća bez oružja nije pravi dom” (2003)

U okviru ovog istraživanja domaćinstava pojavljuje se niz zanimljivih nalaza koji se odnose na rodnu različitost u odnosu prema oružju i različitim procjenama u vezi sa oružjem. Ovdje će biti izdvojeni samo oni koji mogu predstavljati kontekst za dalje razumijevanje rodnih različitosti i oružja kod nas.

Dakle, prema ovom istraživanju:

- Muškarci (32,8 %) i žene (43%) vjeruju da je posjedovanje oružja opasno za njihovu porodicu.
- Suprotno tome, 42,8% muškaraca i samo 14,8% žena smatra da oružje pomaže zaštititi porodice.
- U okviru procenta populacije (84,4%) koji vjeruje da ima previše oružja u opticaju, podjednak je broj muškaraca i žena.
- Oko 54,3% muškaraca i 20,2% žena saopšilo je da bi odlučili da nabave oružje legalnim putem ako im se za to ukaže prilika. Ovdje postoji značajnija rodna različitost između muškaraca i žena. Ovi podaci se slažu sa diskusijama u fokus grupama kao i razgovorima koji je vodio istraživački tim da su muškarci tradicionalno kupci i vlasnici oružja u Crnoj Gori, a da većina žena smatra da je oružje opasno i da ga ne treba posjedovati.

„Stavovi prema oružju djece i roditelja – participativno istraživanje“ (2006)

Analizom materijala dobijenog u razgovorima fokus grupa (Anex A) u okviru ovog participativnog istraživanja (2006) o stavovima prema posjedovanju, nošenju i upotrebi oružja zapažaju se izvjesne rodne različitosti koje će ovdje biti prikazane. Biće prikazan rezime analize vodećih pitanja za diskusiju u fokus grupama s ciljem praćenja osobnosti stavova prema oružju i muško – ženski trend.

Istraživanjem su bile obuhvaćene četiri grupe: prva fokus grupa sa djecom starosti 13 – 14 godina (Podgorica), drugu fokus grupu čine djevojke i mladići starosti 15-18 godina (Cetinje i Nikšić), u trećoj grupi su roditelji djece osnovnoškolskog uzrasta (Podgorica) kao i roditelji djece srednjoškolskog uzrasta (dvije grupe iz Nikšića i Cetinja).

Iz ovih uopštenih prikaza stavova djece i roditelja prema oružju u analizi rodne različitosti moglo bi se rezimirati sljedeće.

- Što se tiče razloga da **mladi posjeduju neku vrstu oružja** nema razlika u stavovima u odnosu na uzrast i pol u ovom istraživanju. U diskusijama u okviru svih fokus grupa zapaža se tendencija neprihvatanja razloga zbog kojih mladi treba da posjeduju neku vrstu oružja.
- U diskusijama o **razlozima posjedovanja oružja u svojim kućama** diferenciraju se polne razlike kod svih uzrasta učesnika svih fokus grupa. Muškarci svih uzrasta koji su učestvovali u diskusijama u okviru fokus grupa su, čini se, više skloni da prihvataju, traže i nalaze razloge zbog kojih treba imati oružje u svojim kućama.
- Što se tiče **mladih** i njihovih razloga, zbog kojih bi bilo opravdano da oni u svom svakodnevnom životu **nose neku vrstu oružja**, izgleda da nema bitnijih razlika u odnosu na pol (mlađa djeca), da bi se kod starije djece jasnije diferencirali stavovi djevojaka za razliku od prilično konfuznih stavova mladića. Zapaža se, takođe, da polne razlike u stavovima ne postoje kada su u pitanju stavovi roditelja prema

oružju i mladima, odnosno da i majke i očevi misle da nema razloga zbog kojih mladi treba da nose oružje.

- Polne razlike se diferenciraju i u odnosu na **razloge nošenja oružja u svakodnevnom životu odraslih**. Muškarci su više skloni da vjeruju da oružje treba nositi iz bezbjednosnih razloga.
- Što se tiče diskusija u okviru pitanja (Koji sve razlozi mogu **motivisati mlade da upotrijebe oružje?**) stiče se utisak da muško-ženske razlike nemaju karakter rodno određenih razlika, nego su više određene sredinom, uzrastom kao i roditeljskim ulogama. Jedino stariji dječaci dovode u vezu upotrebu oružja kao jednu od osobenosti muške uloge.
- U diskusijama na pitanje **o razlozima upotrebe oružja od strane odraslih** kod oba pola na dječijem uzrastu primjećuje se odobravanje upotrebe oružja u cilju „zaštite djece“, ali u ovoj grupi kao i u grupi starije djece, čini se, nema muško – ženskih trendova. U jednoj grupi roditelja je dominantan muški stav jer žene nisu iznosile svoja mišljenja. Muškarci su ocijenili da veliko prisustvo oružja u sredini kao i društvena i politička kriza mogu biti razlozi upotrebe oružja, dok su majke druge grupe govorile o netoleranciji među ljudima koja se može dovesti u vezu sa upotrebom oružja.

Znači, zapažaju se izvjesne razlike u muško-ženskim stavovima u okviru određenih diskusija, kao što se zapažaju i razvojni trendovi u formiranju stavova prema oružju. Stiče se utisak da su stavovi odraslih učesnika fokus grupa na neki način bili više pod uticajem roditeljske nego polne uloge.

3. Podaci o posjedovanju oružja u Crnoj Gori¹

Prema bazi podataka kojom raspolaže Uprava policije, 73.000 građana posjeduje 98.340 komada lakog i malokalibarskog oružja. Žene u svom posjedu imaju 1.341 komad oružja:

- 880 pištolja
- 72 revolvera
- 38 lovačkih pušaka
- 122 lovačkih karabina
- 12 pušaka
- 12 malokalibarskih pušaka

Dakle, od ukupnog broja oružja koje se nalazi u legalnom posjedu građana žene posjeduju 1,36% komada lakog i malokalibarskog oružja .

I ovi podaci govore da su muškarci najčešći kupci i vlasnici oružja u Crnoj Gori.

4. Mehanizmi zaštite rodnih različitosti u Crnoj Gori

Ustav i podzakonski akti Crne Gore garantuju ravnopravnost svim građanima bez obzira na lične atribute i svi su pred zakonom jednaki (član 15). Rodna ravnopravnost u Crnoj Gori ostvaruje se kroz funkcionisanje dva mehanizma:

- **Skupštinskog odbora za rodnu ravnopravnost** koji je osnovan 11. jula 2001.godine. Cilj ovog tijela je promovisanje ljudskih prava i sloboda koje se tiču rodne ravnopravnosti zagarantovane Ustavom. Zadaci Odbora su sledeći: razmatranje nacrta zakona kako bi se obezbijedila promocija rodne ravnopravnosti; pružanje podrške međunarodnim dokumentima o rodnoj ravnopravnosti; preporučivanje mjera za unapređenje ravnopravnosti polova u oblasti obrazovanja, zdravstvene zaštite, javne svijesti, socijalne politike, zapošljavanja, preduzetništva, porodice i procesa donošenja odluka; učestvovanje u razvoju programa za rodnu ravnopravnost koji se poklapaju sa standardima Evropske unije i Saradnja sa nevladinim organizacijama koje se bave ravnopravnošću polova.

¹ Ovi podaci dobijeni su od g-dina Radovana Ljumovića (Uprava policije Podgorica)

- **Kancelarije za ravnopravnost polova Republike Crne Gore** osnovana je odlukom Vlade Republike Crne Gore 27. marta 2003. (Sl. list RCG br.20/03). Kancelarija obavlja stručne i druge poslove u vezi sa provođenjem načela jednakosti i ravnopravnosti polova i implementaciju međunarodnih konvencija i ugovora za potrebe Vlade Republike Crne Gore, koordinira aktivnostima Vladinih tijela iz ove oblasti i partner je nevladinim organizacijama koje se bave pitanjima jednakosti polova i ženskih ljudskih prava.
- Ovih dana u Parlamentu Crne Gore završena je rasprava predloženog **Zakona o rodnoj ravnopravnosti**. To je zakon kojim se prvi put u Crnoj Gori promoviraju rodna ravnopravnost muškaraca i žena i zabranjuje diskriminacija na osnovu roda.

5. Ženska populacija u Crnoj Gori²

- Od ukupno 620.145 stanovnika Crne Gore 314.920 su žene što čini 52% ukupne populacije. Punoljetnih, odnosno žena iznad 18 godina je 275.183, odnosno oko 87%.
- Životni vijek žena u Crnoj Gori je 76,27.
- Nepismenih ima 9,74%.
- Učešće žena u srednjem obrazovanju je 50,55%.
- Zaposlenih žena u Crnoj Gori je 43%.
- Učešće žena u Skupštini je 9,8%.
- Učešće žena u Vladi je 6,25%.

6. Oružje u rodno zasnovanom nasilju

6.1. Cilj istraživanja:

- Bolje razumijevanje povezanosti rodno zasnovanog nasilja i lakog i malokalibarskog oružja (SALW-a), odnosno razumijevanje okolnosti u kojima se SALW koristi u rodno zasnovanom nasilju i kakav uticaj ima na žene.
- Obezbeđivanje dodatnih podataka za donošenje politike i podizanje svijesti u javnosti o SALW – u i o nasilju zasnovanim na rodnim razlikama.

6.2. Izvori podataka:

- Baza podataka Uprave policije Crne Gore.
- Evidencije Nevladine organizacije (NVO) SOS za žene i djecu žrtve porodičnog nasilja, kancelarije u Podgorici, Nikšiću, Beranama, Baru, Bijelom Polju, Pljevljima, Plavu, Rožajama i Ulcinju.
- Evidencija NVO „Sigurna ženska kuća“ u Podgorici.
- Evidencije NVO Crnogorski ženski lobi.
- „Ženska crna hronika 2005“ – analiza elektronskih dnevnih novina „Pobjeda“, „Republika“ i „Dan“ u toku 2005. godine koju je uradila Lidija Tomažević - NVO „Anima“ iz Kotora.
- Pregled malokalibarskog oružja – tekstovi objavljeni u dnevnom listu "Vijesti " 2003. – Aleksandar Pajević, Institut za medije Crne Gore.

Od Kancelarije za rodnu ravnopravnost Vlade republike Crne Gore dobila sam informaciju da ova kancelarija ne posjeduje bazu podataka o nasilju zasnovanom na rodnim razlikama, niti podatke koji govore o upotrebi oružja u ovoj vrsti nasilja .

² Statistički godišnjak Crne Gore, 2006.- MONSTAT

Traženi podaci od Uprave policije Crne Gore

Upravi policije Crne Gore upućen je zahtjev da se učine dostupnim podaci koji se odnose na:

- Broj žena koje su bile žrtve upotrebe SALW-a u krivičnim djelima protiv života i tijela za posljednjih 5 godina i svaku godinu posebno.
- Broj žena koje su bile izložene prijetnji SALW-om u porodičnim i drugim konfliktima za posljednjih 5 godina i svaku godinu posebno.

Traženi podaci od NVO „SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja“

Od nevladine organizacije SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja traženi su sljedeći podaci:

- Broj žena koji se obraćao za pomoć nevladinoj organizaciji „SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja“ za posljednjih 5 godina i svaku godinu posebno.
- Broj žena koje su bile izložene prijetnji lakim ili malokalibarskim oružjem.
- Okolnosti u kojima se dešavalo nasilje i osobe koje su žene identifikovale kao nasilnike.
- Vrste upotrijebljenog oružja.

Pitanja su upućena sljedećim kancelarijama:

- Podgorica
- Nikšić
- Bijelo Polje
- Plav
- Berane
- Rožaje
- Pljevlja³
- Bar i
- Ulcinj

Traženi podaci iz NVO „Sigurna ženska kuća“ u Podgorici

Od „Sigurne ženske kuće“ bili su potrebni sljedeći podaci:

- Broj žena smještenih u ovom skloništu za žrtve nasilja za posljednjih 5 godina i svaku godinu posebno.
- Broj žena koje su bile izložene prijetnji oružjem za posljednjih 5 godina i za svaku godinu posebno.
- Okolnosti u kojima se dešavalo nasilje i osobe koje su žene identifikovale kao nasilnike.
- Vrste upotrijebljenog oružja.

Traženi podaci od NVO „Crnogorski ženski lobi“ - Podgorica

Od ove nevladine organizacije traženi su sledeći podaci:

- Broj žena žrtava trafikinga u skloništu za žene žrtve trafikinga za posljednjih 5 godina i svaku godinu posebno.
- Broj žena koje su bile izložene prijetnji oružjem.
- Okolnosti u kojima se dešavalo nasilje i osobe koje su žene identifikovale kao nasilnike.
- Vrste upotrijebljenog oružja.

³ Pozivi na telefon SOS kancelarije u Pljevljima ostali su bez odgovora. Nezvanično sam saznala da ova kancelarija sada ne radi.

Analiza novinskih tekstova

- Tekstovi objavljeni u dnevnom listu „Vijesti“ u toku 2003. godine, koji se odnose na izvještavanje o upotrebi oružja u nasilnim i nenasilnim krivičnim djelima u cilju ovog istraživanja, obrađeni su sa aspekta razumijevanja situacija upotrebe oružja u kojima su žene bile žrtve (Aleksandar Pajević, Institut za medije).
- Donekle su na isti način analizirani tekstovi tzv. „crne hronike“ elektronskih dnevnih novina „Pobjede“, „Vijesti“ i „Dana“ u toku 2005. godine.

7. Prikaz dobijenih podataka

7.1. Opšta napomena o dobijenim podacima

Dobijeni podaci ne odgovaraju u potpunosti traženim informacijama zbog nepostojanja baza podataka koje uključuju informacije o upotrijebljenom oružju u različitim vrstama konflikata i različitim oblicima nasilja. To je razlog zbog kojeg je i način obrade podataka prilagođavan konkretnim izvorima informacija, a i donošenje opštih zaključaka na osnovu prikupljenih informacija je značajno otežano.

7.2. Uprava policije Crne Gore⁴

Od uprave policije Crne Gore dobijeni su:

- Podaci o broju žena u Crnoj Gori koje posjeduju oružje i koji su saopšteni u dijelu pod naslovom „Podaci o posjedovanju oružja u Crnoj Gori“.
- Podaci o broju žena koje su oštećene u krivičnom djelu protiv života i tijela u toku 2006. godine i broj djela koji je počinjen vatrenim oružjem.

Evidenciju o broju žena koje su bile izložene prijetnjama oružjem Uprava policije ne posjeduje.

Broj žena koje su oštećene u krivičnom djelu protiv života i tijela u toku 2006. godine.

Prema dobijenim podacima iz Uprave policije u toku 2006. godine, 49 žena u Crnoj Gori je stradalo u krivičnim djelima protiv života i tijela. Sljedeća tabela prikazuje broj žrtava prema krivičnim djelima kako ih je naznačila ova institucija:

KRIVIČNA DJELA PROTIV ŽIVOTA I TIJELA PREMA ŽENAMA U CRNOJ GORI -2006. (UPRAVA POLICIJE)		
	f	%
Ubistvo	2	4
Teško ubistvo	4	8
Ubistvo u pokušaju	6	12
Teško ubistvo u pokušaju	3	6
Teške tjelesne povrede	7	14
Lake tjelesne povrede	20	42
Ugrožavanje opasnim oružjem	6	12
Ostalo	1	2
Ukupno	49	100

Tabela 1: Učestalost krivičnih djela protiv života i tijela prema ženama u Crnoj Gori za 2006. godinu (Uprava policije, Podgorica)

⁴ Podaci su dobijeni od g-dina Zorana Talovića (Strateška jedinica za planiranje i razvoj Uprave policije).

Što se tiče oružja korišćenog u pomenutim krivičnim djelima dobijeni su samo podaci koji se odnose na vatreno oružje pri čemu nije poznato o kojem je oružju riječ (tabela 2).

KRIVIČNA DJELA PROTIV ŽIVOTA I TIJELA PREMA ŽENAMA U CRNOJ GORI -2006. (UPRAVA POLICIJE) – UPOTREBA VATRENOG ORUŽJA		
	f	%
Ubistvo	3	42
Teško ubistvo	2	29
Ubistvo u pokušaju	2	29
Ukupno	7	100

Tabela 2 : Broj krivičnih djela u 2006. godini počinjenih vatrenim oružjem (Uprava policije , Podgorica)

U odnosu na ukupan broj žena žrtava nasilja u toku pomenute godine od vatrene oružja stradalo je oko 14% u našoj zemlji.

Naredna tabela pokazuje broj krivičnih djela prema teritorijalnoj, odnosno, opštinskoj pripadnosti. Vidi se da je u Beranama (13%) bio najveći procenat žena koje su stradale u djelima protiv života i tijela, na drugom mjestu je Podgorica (11%), pa Nikšić (10%) itd. Medjutim, računanjem statističke razlika izmedju frekvencija ovih krivičnih djela po opštinama dobijeno je da ova razlika nije statistički značajna (Hi kvadrat test iznosi 8.516 i nije statistički značajan)

OPŠTINE	KRIVIČNA DJELA PROTIV ŽIVOTA I TIJELA PREMA ŽENAMA U CRNOJ GORI -2006. (UPRAVA POLICIJE)	
	F	%
Berane	13	27
Podgorica	11	23
Nikšić	10	20
Bar	7	14
Herceg Novi	4	8
Bijelo Polje	4	8
Ukupno	49	100

Tabela 3: Krivična djela protiv života i tijela prema ženama u Crnoj Gori za 2006. godinu (Uprava policije, Podgorica)

U ovom izvještaju nema podataka o okolnostima u kojima su izvršena ova krivična djela kao ni o nasilnicima.

7. 3. Evidencija NVO „SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja“

- Podaci relevantni za ovo istraživanje dobijeni su od koordinatorki i volonterki ovih nevladinih organizacija, jer, po pravilima rada SOS telefona, informacije u izvornom obliku ne mogu biti dostupne nikome izvan ovih organizacija.
- Evidencija koju vode ove organizacije sadrži, između ostalog, podatke o vrstama nasilja kojima su izložene njihove klijentkinje, ali ne postoji posebna rubrika koja se odnosi na upotrebu oružja u konfliktima kojima su izložene.
- Podaci koji će biti dalje prikazani dobijeni su iz materijala (priča prijavljenih žena) koje su zabilježene tokom vođenja razgovora. Sve podatke o oružju žene su iznosile spontano, jer volonterke SOS nisu postavljale direktna, planirana pitanja o njihovim iskustvima sa oružjem.

7. 4. Pregled podataka po opštinama

7.4.1. „SOS telefon“ Podgorica⁵

Podaci iz ove nevladine organizacije dobijeni su za period 2002-2005. Citiram napomenu dostavljenu sa podacima koju je uputila ova nevladina organizacija:

„Važno je napomenuti da podaci dobijeni analizom zapisnika vođenih sa klijenticama „SOS telefona“ Podgorica, koje su bile izložene prijetnji oružjem, nijesu dobijeni za sve slučajeve i nepotpuni su. Jedan od razloga nepotpunosti podataka o naoružanju i vrsti oružja koje se upotrebljava nad ženama žrtvama porodičnog nasilja, jeste to što se prijetnja oružjem često podrazumijeva u onim slučajevima kada postoji prijetnja ubistvom ili pokušaj ubistva, ali ni to ne mora biti pravilo jer se može prijetiti i bez oružja. Dalje, prijetnja oružjem se ubraja i podvodi pod oblik fizičkog nasilja ali i psihickog i emocionalnog zlostavljanja, pa se često radi o uopštavanju. Takođe, dežurne volonterke često nijesu u mogućnosti da upišu sve planirane podatke, uslijed dramatičnosti situacije ili nespremnosti žena žrtava porodičnog nasilja da ih saopšte.“

Podaci koji su dobijeni odnose se na:

- Ukupan broj žena koje su se obratile za pomoć nevladinoj organizaciji „SOS telefon“ za naznačeni period i po pojedinim godinama (2002–2007).
- Ukupan broj žena koje su bile izložene prijetnjama ubistvom u toku 5 godina i za svaku godinu posebno.
- Ukupan broj žena koje su se obratile za pomoć „SOS telefonu“ i koje su bile izložene prijetnjama oružjem između 2002. i 2007. godine i za svaku godinu posebno.

Ukupan broj žena koje su se obratile za pomoć „SOS telefonu“ Podgorica, 2002– 2007.

U periodu od 2002. do 2007. godine, pomoć „SOS telefona“ u Podgorici zatražile su 1.223 žene zbog različitih vrsta nasilja, uglavnom porodičnog, kome su bile izložene (tabela 4). Kao što ova tabela pokazuje, godišnja učestalost javljanja žena za pomoć je ujednačena (prosječno 224 žene). Nema statistički značajne razlike među frekvencijama prijavljenih žena za svaku od navedenih godina (Hi kvadrat je 2.783)

SOS TELEFON PODGORICA					UKUPNO
BR. ŽENA KOJE SU SE OBRATILE ZA POMOĆ (2002-2007)					
2002	2003	2004	2005	2006	
240	232	239	245	267	1223
20%	19%	20%	20%	21%	100%

Tabela 4: Ukupan broj slučajeva „SOS telefona“ Podgorica, u periodu od 2002. do 2007.

Da bi, donekle, mogli shvatiti što ove brojke znače u kontekstu ženske populacije treba reći da, prema posljednjem popisu stanovništva, Podgorica ima 68.983 stanovnice koje imaju više od 15 godina.

Sljedeća tabela se odnosi na prikaz podataka koji govore o frekventnosti prijetnji ubistvom bez informacija o upotrebi oružja i učestalosti prijetnji oružjem u periodu 2002 – 2007.

⁵ Podatke pripremila pripravnica Vesna Pavićević, sociološkinja, uz supeviziju Biljane Zeković, direktorice SOS kancelarije u Podgorici.

VRSTA ORUŽJA	SOS TELEFON PODGORICA											
	BROJ SLUČAJEVA											
	2002.		2003		2004		2005		2006		UKUPNO	
	f	%	f	%	%	%	f	%	f	%	f	%
Pištolj	7		2		6		16		8		39	37
Puška			2				1				3	3
Bomba	2						3		3		8	8
Nož	3		5		1		3		2		14	13
Naoružan ⁶	9		12		8		9		3		41	39
Ukupno	21	20	21	20	15	14	32	31	16	15	105	100
Prijetnje ubistvom (bez infor. o upotrebi oružja)	26		16		20		14		9		85	
Ukupno	47		37		35		46		25		190	

Tabela 5: Ukupan broj žena korisnica „SOS telefon“ Podgorica, koje su bile izložene prijetnji oružjem, po vrstama, za svaku godinu pojedinačno (2002 – 2007)

U naznačenom petogodišnjem periodu „SOS telefonu“ u Podgorici javilo se 190 žena koje su bile izložene prijetnjama ubistvom (tabela 5), što je oko 16 % od ukupnog broja žena koje su tražile pomoć, a 105 (oko 9%) njih bilo je izloženo prijetnjama oružjem.

Pištoljem se prijeti najčešće (37 %), mada je značajan procenat vatrenog oružja koje nije identifikovano po vrsti (41%). Razlika frekvencija poznatih vrsta oružja koje su korišćene u prijetnjama ovim ženama je statistički značajna na nivou 001 (Hi = 78.183). Pištolji su, kako bi se dalo zaključiti, najdostupnije oružje koje se koristi u nasilju nad ženama, najčešće u porodičnim konfliktima.

Naredna tabela prikazuje nasilnike koje su identifikovale žrtve u svojim pričama o nasilju. Ova tabela, praktično, sadrži sve relacije koje žena može imati prema muškarcima u privatnim - ličnim i porodičnim komunikacijama.

SOS TELEFON PODGORICA							
KO SU NASILNICI?- SOS PODGORICA (2002 - 2006)							
	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	UKUPNO	
	F	F	F	F	F	F	%
Muž	29	23	19	31	23	125	65.8
Bivši muž	8	4	5	2		19	10.0
Partner	1	1	1	1		4	2.1
Žena		1		4	1	6	3.2
Sin	4		3	5		12	6.2
Otac	2	4	4			10	5.3
Brat	1	1				2	1.1
Svekar	1	1	1			3	1.6
Mladić		1				1	0.5
Bratanić		1				1	0.5
Djever			2	1		3	1.6
Zet					1	1	0.5
Rođak				1		1	0.5
Komšija	1			1		2	1.1
Ukupno	47	37	35	46	25	190	100.0

Tabela 6: Osobe koje su žene, prijavljene „SOS telefonu“ Podgorica, identifikovale kao nasilnike (2002 – 2007)

⁶ Objašnjenje koje je dao „SOS telefon“ Podgorica je da se ovdje radi o vatrenom oružju, ali se ne zna kojom.

Iz materijala koji je dostavio „SOS telefon“ u Podgorici u toku naznačenog petogodišnjeg perioda u 190 slučajeva nasilnici su bili poznati i u skoro 97% to su bili muškarci i u nešto više od 3% žene.

Očekivano je, s obzirom da se radi o podacima SOS telefona, da su žene najčešće trpjele nasilje od svojih muževa (65.8%), pa zatim bivših muževa (10%), sinova 6,2% i očeva 5,3% itd.

Kakva je situacija u slučaju prijetnji oružjem možemo vidjeti u tabeli 7.

SOS TELEFON PODGORICA							
KO JE PRIJETIO ORUŽJEM?- SOS PODGORICA (2002 - 2006)							
	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	UKUPNO	
	F	F	F	F	F	F	%
Muž	10	15	13	22	14	74	70.5
Bivši muž	4	4	1	3		12	11.5
Partner	3			1		4	3.9
Žena		2		1	1	4	3.9
Sin	1		1	3		5	4.8
Otac	1					1	0.9
Svekar	1					1	0.9
Djever				1		1	0.9
Zet					1	1	0.9
Rođak				1		1	0.9
Komšija	1					1	0.9
Ukupno	21	21	15	32	16	105	100.0

Tabela 7: Osobe koje su prijetile oružjem (2002-2006, „SOS telefon“ Podgorica)

Na osnovu podataka prikazanih u tabeli 7, uočljivo je da su među 105 osoba, za koje je poznato da su prijetili oružjem, u 70,5% slučajeva to bili muževi, zatim bivši muževi (11,5 %) i uglavnom članovi uže i šire porodice (3,81%). Zabilježeno je da je 5 žena (4,8%) koristilo prijetnje oružjem u konfliktima ili su počinile krivično djelo ubistva u pokušaju.

Računanjem statističke značajnosti između grupa osoba (muž, bivši muž, sin, partner i žena), koje su koristile oružje u nasilnom ponašanju, dobijamo da je Hi kvadrat test 2.134.558 značajan na nivou 001.

Računanjem statističke značajnosti razlika između frekvencija identifikovanih grupa osoba koje su prijetile oružjem, za svaku godinu posebno u periodu od 2002. do 2007. godine može se reći da Hi kvadrat test 7.74375 nije statistički značajan.

Što se tiče uzroka ili motiva nasilničkog ponašanja može se kazati da je on nepoznat u nešto više od 50% slučajeva. Od poznatih uzroka najčešći su: alkoholizam supruge (24%), zatim alkoholizam ili narkomanija udruženi sa psihološkim problemima (nešto više od 7%), psihijatrijska bolest (oko 5%), narkomanija (2%), i ljubomora (1.5%). Ovo su, naravno, procjene žena.

S obzirom na činjenicu da ovaj opšti trend prate i podaci po pojedinim godinama oni neće biti dalje razrađivani.

Analiza podataka za 2002. godinu

Poznato je da je u toku 2002. godine bilo 47 situacija u kojim su žene bile izložene prijetnjama ubistvom i to u 62% slučajeva od strane svojih muževa i bivših muževa (17%) - tabela 8. Bliže informacije o situacijama u kojima je upotrebjeno oružje, o nasilnicima i mogućim uzrocima (zapravo, uzrocima koji su evidentirani) nalaze se u Aneksu B.

2002. – SOS TELEFON PODGORICA		
NASILNIK-PRIJETNJE UBISTVOM	F	%
Muš	29	62
Bivši muž	8	17
Partner	1	2
Sin	4	9
Otac	2	4
Brat	1	2
Svekar	1	2
Komšija	1	2
Ukupno	47	100

Tabela 8: Osobe koje su bile nasilne prema prijavljenim ženama (2002. - „SOS telefon“ Podgorica)

Sljedeća tabela prikazuje podatke o tome ko su nasilnici koji su u prijetnjama koristili oružje.

2002. – SOS TELEFON PODGORICA		
NASILNIK -UPOTREBA ORUŽJA	F	%
Muš	10	47
Bivši muž	4	19
Partner	3	14
Sin	1	5
Otac	1	5
Svekar	1	5
Komšija	1	5
Ukupno	21	100

Tabela 9: Osobe koje su prijetile oružjem (2002.- „SOS telefon“ Podgorica)

Kao što se može i očekivati, prema podacima iz prethodne tabele, ženama su pretili oružjem njihovi muževi (47%), bivši muževi (19%) i partneri (14%).

U toku 2002. godine od 240 žena, koje su se obratile „SOS telefonu“ za pomoć, oko 9% njih imalo je iskustvo prijetnje oružjem.

Koje je oružje upotrijebljeno u prijetnjama žrtvama? Ovi podaci nalaze se u tabeli 10.

SOS TELEFON PODGORICA		
VRSTA ORUŽJA (2002 .)	F	%
Piš tolj	7	34
Bomba	2	10
Nož	3	14
Vatreno oruže	9	42
Ukupno	21	100

Tabela 10: Vrsta oružja koje je upotrijebljeno u konfliktima u toku 2002. godine („SOS telefon“ Podgorica).

U toku pomenute godine, u porodičnim konfliktima najčešće je korišćeno vatreno oružje (42%). Poznato je da je najčešće korišćen pištolj (34% slučajeva), a zatim nož (14%) i bombe (10%).

Analiza podataka za 2003. godinu

Ko su osobe koje su se ponašale nasilno?

2003. – SOS TELEFON PODGORICA		
NASILNIK-PRIJETNJE UBISTVOM	F	%
Muž	23	62
Bivši muž	4	10
Žena	1	3
Partner	1	3
Bratanić	1	3
Otac	4	10
Brat	1	3
Svekar	1	3
Mladić	1	3
Ukupno	37	100

Tabela 11: Osobe koje su bile nasilne prema prijavljenim ženama (2003. - „SOS telefon“ Podgorica)

Kao i u prethodnoj godini, tako je i u toku 2003. godine najviše muževa (62 %), bivših muževa (10%) i očeva (10%) koji su se prema svojim ženama ponašali nasilno.

Koje osobe i koliko njih je upotrebljavalo oružje u nasilju prema drugima?

2003. – SOS TELEFON PODGORICA		
NASILNIK -UPOTREBA ORUŽJA	F	%
Muž	15	75
Bivši muž	4	20
Žena	1	5
Ukupno	20	100

Tabela 12: Osobe koje su prijetile oružjem (2003. - „SOS telefon“ Podgorica)

U 2003. godini oružjem su prijetili muževi (75%) i bivši muževi (20%). U toku iste godine jedna je žena prijetila oružjem, a prema podacima „SOS telefona“ bilo je to u samoodbrani (tabela 12).

Od ukupno 232 žene koje su tražile pomoć, skoro 9% je saopšilo da su bile u situaciji prijetnje oružjem.

Koje je oružje upotrijebljeno u prijetnjama žrtvama?

SOS TELEFON PODGORICA		
VRSTA ORUŽJA (2003.)	F	%
Pištoli	2	10
Puška	2	10
Nož	5	23
Vatreno oružje	12	57
Ukupno	21	100

Tabela 13: Vrsta oružja koje je upotrijebljeno u konfliktima u toku 2003. godine (SOS Podgorica)

Vatreno oružje je i u toku 2003. godine najčešće korišćeno oružje. Poznato je da je bilo 10% pištolja, 10% pušaka i noževa u 5% slučajeva (tabela 13).

Analiza podataka za 2004. godinu

Ovo je napomena koju su uz podatke za 2004. godinu napisale volonterke SOS-a:

„Podaci za 2004. godinu su površnji i manje konkretni. U većini slučajeva prijetnji ubistvom, kao i u pokušajima ubistva, jako je malo podataka o upotrebi oružja. U onim slučajevima gdje se navodi da je nasilnik naoružan, često se ne nalaze podaci o vrsti oružja i da li je uopšte upotrijebljeno”.

Ko su nasilnici?

2004. – SOS TELEFON PODGORICA		
NASILNIK-PRIJETNJE UBISTVOM	F	%
Muž	19	50
Bivši muž	5	13
Otac	5	13
Sin	4	11
Partner	1	3
Svekar	2	5
Djever	2	5
Ukupno	38	10

Tabela 14: Osobe koje su bile nasilne prema prijavljenim ženama (2004. - „SOS telefon“ Podgorica)

Među muškim članovima uže i šire porodice, muževi su i u toku 2004. godine bili nasilni prema 50% prijavljenih žena, pa zatim bivši muževi (13%), i očevi (13%) itd. Prema ostalim ženama nasilno su se ponašali muškarci iz šireg porodičnog okruženja (tabela 14).

Koje osobe i koliko njih je upotrebljavalo oružje u nasilju prema ženama?

2004. – SOS TELEFON PODGORICA		
NASILNIK -UPOTREBA ORUŽJA	F	%
Muž	13	86
Bivši muž	1	7
Sin	1	7
Ukupno	15	100

Tabela 15: Osobe koje su prijetile oružjem (2004. - „SOS telefon“ Podgorica)

Prema ovoj tabeli, oružjem su pretili uglavnom muževi (86%) - tabela 15.

U poređenju sa brojem slučajeva nasilja u ovoj godini (239), bilo je oko 7% onih u kojima su nasilnici prijetili oružjem.

Koje je oružje upotrijebljeno u prijetnjama žrtvama?

SOS TELEFON PODGORICA		
VRSTA ORUŽJA (2004 .)	F	%
Pištalj	6	40
Nož	1	7
Vatreno oružje	8	53
Ukupno	15	100

Tabela 16: Vrsta oružja koje je upotrijebljeno u konfliktima u toku 2004. godine („SOS telefon“ Podgorica).

Kao što se može vidjeti, 50% osoba, od kojih su žene trpjele prijetnje oružjem u toku 2004. godine, bili su muževi koji u najvećem broju slučajeva imaju problem prekomjernog opijanja, u 13% slučajeva bivši muževi i očevi, sin (11%), partner (3%) i svekar (5%) i djever (5%) slučajeva (tabela 16).

Analiza podataka za 2005 .godinu

Ko su nasilnici?

2005. – SOS TELEFON PODGORICA		
NASILNIK-PRIJETNJE UBISTVOM	F	%
Muž	31	65
Bivši muž	2	4
Žena	4	8
Partner	1	2
Sin	6	13
Otac	1	2
Rođak	1	2
Djever	1	2
Komšija	1	2
Ukupno	48	100

Tabela 17: Osobe koje su bile nasilne prema prijavljenim ženama (2005. - „SOS telefon“ Podgorica)

Kao i u prethodnim godinama, najučestalije je nasilje muževa (65%), zatim partnera (13%), a u ovoj godini zapaža se i učestalije nasilno ponašanje žena (8%), (tabela 17).

U opštem porastu nasilja kao i nasilja sa upotrebom oružja u 2005. godini, raste i broj žena koje su se ponašale nasilno.

Koje osobe i koliko njih je upotrebljavalo oružje u nasilju prema drugima?

2005. – SOS TELEFON PODGORICA		
NASILNIK -UPOTREBA ORUŽJA	F	%
Muž	22	70
Bivši muž	3	9
Žena	1	3
Partner	1	3
Sin	3	9
Rođak	1	3
Djever	1	3
Ukupno	32	100

Tabela 18: Osobe koje su prijetile oružjem (2005. - „SOS telefon“ Podgorica)

U toku 2005. godine, koja inače ima, prema podacima dobijenim iz NVO „SOS telefon“, najviše slučajeva nasilnog ponašanja prema ženama, zapažamo da su muževi najčešće koristili oružje u prijetnjama ženama (70%), ali u ovoj godini, takođe, zapažamo „raznovrsnije“ odnose u kojima su žene bile ugrožene prijetnjama oružjem i radi se skoro u svim slučajevima o muškim osobama (tabela 18).

U poređenju sa ukupnim brojem prijavljenih žena „SOS telefonu“ (245), 13% njih je saopštilo da su im prijetili oružjem.

Kojim oružjem su prijetili žrtvama?

SOS TELEFON PODGORICA		
VRSTA ORUŽJA (2005 .)	F	%
Pištoltj	16	50
Bomba	3	9
Nož	3	9
Puška	1	3
Vatreno oružje	9	29
Ukupno	32	100

Tabela 19: Vrsta oružja koje je upotrijebljeno u konfliktima u toku 2005. („SOS telefon“ Podgorica).

Od ukupnog broja oružja koje je korišćeno u prijetnjama žrtvama, koje su se obratile za pomoć „SOS telefonu“, (32), poznato je da su najčešće korišćeni pištolji (50%), zatim drugo vatreno oružje (29%), bombe 9% kao i nož 9% (Tabela19)

Analiza podataka za 2006. godinu

Ko su nasilnici?

2006. – SOS TELEFON PODGORICA		
NASILNIK-PRIJETNJE UBISTVOM	F	%
Muž	23	92
Žena	1	4
Zet	1	4
Ukupno	25	100

Tabela 20: Osobe koje su bile nasilne (2006. - „SOS telefon“ Podgorica)

Žene su u najvećem procentu bile izložene nasilnom ponašanju svojih supruža (92%). U ovoj godini jedna žena je pokušala da ubije muža nožem.

Koje osobe i koliko njih je upotrebljavalo oružje u nasilju prema drugima?

2006. – SOS TELEFON PODGORICA		
NASILNIK -UPOTREBA ORUŽJA	F	%
Muž	14	86
Žena	1	12
Zet	1	12
Ukupno	16	100

Tabela 21: Osobe koje su prijetile oružjem (2006. - „SOS telefon“ Podgorica)

Podaci u ovoj tabeli su u potpunosti usklađeni sa prethodnom, što znači da je 14 muževa (86%) prijetilo svojim suprugama oružjem u porodičnim konfliktima (tabela 11).

Od ukupnog broja žrtava u 2006. godine 267 (6%) žena iskusilo je prijetnju oružjem

Kojim oružjem su prijetili žrtvama?

SOS TELEFON PODGORICA		
VRSTA ORUŽJA (2006.)	F	%
Pištoltj	8	47
Bomba	3	18
Nož	3	18
Vatreno oružje	3	18
Ukupno	17	101

Tabela 22: Vrsta oružja koje je upotrijebljeno u konfliktima u toku 2006. („SOS telefon“ Podgorica).

U toku 2006. godine od ukupno 17 slučajeva porodičnog nasilja, u kojem je korišćeno oružje, poznato je da su u skoro polovini slučajeva žrtve bile izložene prijetnji pištoljem (47%), i u podjednakim procentima bombama, nožu i neidentifikovanom vatrenom oružju (18%).

Zaključak:

- Uzimajući u obzir prijavljene žene „SOS telefonu“ u Podgorici za čitav petogodišnji period moglo bi se kazati da je iskustvo prijetnji oružjem imalo oko 15% žena.
- U prijetnjama najčešće se pojavljuje pištolj (37 %), mada je značajan procenat vatrenog oružja koje nije identifikovano po vrsti (41%).
- Pištolji su, kako bi se dalo zaključiti, najdostupnije oružje koje se koristi u porodičnom nasilju.
- U Podgorici u toku naznačenog petogodišnjeg perioda u 190 slučajeva skoro 97% nasilnika čine muškarci a više od 3% žene.
- Žene su najčešće trpjele nasilje od svojih muževa (65,8%), pa zatim bivših muževa (10%), sinova 6,2%, očeva 5,3% itd.

7.4.2. „SOS telefon“ Nikšić⁷

Od ove nevladine organizacije dobijeni su sledeći podaci:

- Ukupan broj žena koje su se obratile za pomoć „SOS telefonu“ za naznačeni period i po pojedinim godinama.
- Ukupan broj žena koje su bile izložene prijetnjama ubistvom u toku 5 godina i za svaku godinu posebno.
- Ukupan broj žena koje su se obratile za pomoć „SOS telefonu“ i koje su bile izložene prijetnjama oružjem između 2002. i 2007. godine i za svaku godinu posebno.

Ukupan broj žena koje su se obratile za pomoć „SOS telefonu“ u Nikšiću za naznačeni period i po pojedinim godinama.

Ovo je opšti pregled podataka „SOS telefona“ u Nikšiću u kome živi 30.812 žena starosti iznad 15 godina.

SOS TELEFON NIKŠIĆ					UKUPNO
BR. ŽENA KOJE SU SE OBRATILE ZA POMOĆ (2002-2007)					
2002	2003	2004	2005	2006	
105	71	76	81	103	436
24%	16%	17%	19%	24%	100%

Tabela 23: Ukupan broj slučajeva „SOS telefona“ Nikšić u periodu od 2002. do 2007.

⁷ Podaci su dobijeni od koordinatorke „SOS telefona“ u Nikšiću g-đe Nade Koprivice.

U periodu 2002 - 2007 nikšićkom SOS telefonu obratilo se za pomoć 436 žena, što u prosjeku čini 87 žena godišnje. Razlika u frekvencijama prijavljenih žena ovom SOS telefonu je statistički značajna na nivou 005 (Hi kvadrat test 11.262), što znači da treba razmišljati o faktorima koji su to usloveli. Ovdje je malo podataka za navođenje ozbiljnijih tumačenja, s obzirom da mogu biti vrlo različiti od kvaliteta organizovanosti ove organizacije, pa do drugih zbivanja u lokalnoj zajednici. Znači, najviše žena u Nikšiću tražilo je pomoć „SOS telefona“ u 2002. i 2006. godini

VRSTA ORUŽJA	SOS TELEFON NIKŠIĆ											
	BROJ OSOBA KOJE SU BILE IZLOŽENE PRIJETNJI ORUŽJEM (2002-2007)											
	2002.		2003		2004		2005		2006		UKUPNO	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Pištalj	3								1		4	23
Sjekira							1				1	6
Bomba			1								1	6
Nož	2		1		2				3		8	47
Naoružan ²									1		1	6
Hladno oružje									2		2	12
Ukupno	5	29	2	12	2	12	1	5	7	41	17	100
PRIJETNJA UBISTVOM (bez infor. o upotrebi oružja)	5				2		2		2		11	
Ukupno	10	36	2	7	4	14	3	11	9	32	28	100

Tabela 24 : Ukupan broj korisnica „SOS telefon“ Nikšić, koje su bile izložene prijetnjama oružjem, po vrstama, za svaku godinu pojedinačno (2002 – 2007)

Dakle, od ukupno 436 žena koje su od nikšićkog SOS telefona za proteklih pet godina tražile pomoć, uglavnom zbog porodičnog nasilja, registrovano je da su 28 (6%) njih bile izložene prijetnjama životom, a za 17 (4%) je poznato da su preživjele prijetnju oružjem (tabela 24). Dalje su prikazani procenti prijetnji oružjem u odnosu na ukupan broj poziva, odnosno prijavljenih žena za svaku godinu posebno.

- 2002. - oko 5%, 2003. - oko 3%, 2004. - oko 1%, 2005. - oko 7%

Koje osobe su se ponašale nasilno?

KO SU NASILNICI ?- SOS TELEFON NIKŠIĆ (2002 - 2006)							
	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	UKUPNO	
	F	F	F	F	F	F	%
Muž	6	2	3	3	6	20	72
Otac	1		1		1	3	10
Djed	1					1	4
Djever	1				1	2	7
Rodjak	1				1	2	7
Ukupno	10	2	4	3	9	28	100

Tabela 25: Osobe koje su žene, prijavljene „SOS telefonu“ Nikšić, identifikovale kao nasilnike (2002 – 2002)

U Nikšiću kao i u Podgorici muševima (75%) su najčešće identifikovani kao osobe koje ispoljavaju nasilno ponašanje prema ženama koje su bile u situaciji da traže pomoć „SOS telefona“ (tabela 25). Za razliku od Podgorice, ovdje je znatno manji broj osoba iz šireg porodičnog kruga.

⁸ Objašnjenje koje je dao „SOS telefon“ Nikšić je da se ovdje radi o vatrenom oružju, ali se ne zna kojom.

Koje osobe i koliko njih je upotrebljavalo oružje u nasilju prema ženama?

KO JE PRIJETIO ORUŽJEM ?- SOS TELEFON NIKŠIĆ (2002 - 2006)							
	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	UKUPNO	
	F	F	F	F	F	F	%
Muž	4	2		2	4	12	70
Djed	1					1	6
Otac			1		1	2	12
Rođak					1	1	6
Djever					1	1	6
Ukupno	5	2	1	2	7	17	100

Tabela 26 : Osobe koje su prijetile oružjem (2006. – „SOS telefon“ Nikšić)

Prema ovim podacima, muševci (70%) su najčešće zloupotrebljavali oružje u porodičnim, odnosno partnerskim konfliktima, otac 12%, i ostali srodnici.

Podaci dobijeni od „SOS telefona“ iz Nikšića (Anex C) su takvi da se ne može govoriti o motivima ili uzrocima porodičnog nasilja.

Zaključak :

- „SOS telefonu“ u Nikšiću za pomoć se obratilo 436 žena (2002 – 2007) ili godišnje u prosjeku oko 87.
- U ovom periodu bilo je oko 4% žena koje su bile izložene prijetnjama oružjem od ukupno njih 436.
- Ovim ženama najčešće su prijetili nožem (70%)
- Osobe koje su se ponašale nasilno bili su isključivo muškarci, odnosno muševci u 70% slučajeva tokom posmatranog petogodišnjeg perioda.

7.4.3. „SOS telefon“ Berane⁹

U Beranama živi 13.802 žene starijih od 15 godina. SOS telefon u Beranama osnovan je 2001. godine, ali njegova aktivnost nije kontinuirana. Od ove NVO dobijeni su podaci za samo dvije godine, odnosno 2005. i 2006. godinu.

Analiza podataka

„SOS telefon“ u Beranama funkcioniše u gradu koji ima 13.802 žene, starijih od 15 godina.

Koliko je žena odlučilo da se obrati za pomoć i koliko njih je imalo iskustvo prijetnji oružjem u toku dvije godine?

SOS TELEFON BERANE 2005 - 2006.						
	2005.		2006		UKUPNO	%
	F	%	F	%	F	
Br. žena koje su tražile pomoć	56	56	44	44	100	100
Broj prijetnji oružjem	11	58	8	42	19	100
%	20		19		19	

Tabela 27: Ukupan broj žena o kojima postoje podaci o iskustvu porodičnog nasilja - „SOS telefon“ Berane, 2005-2005.

⁹ Podaci su dobijeni od g-đe Olje Stojanović, koordinatorke NVO „SOS telefon“ Berane.

Pomoć „SOS telefona“ Berane u toku 2005. i 2006. zatražilo je 100 žena. O prijetnji oružjem govorilo je njih 19% (tabela 27).

U toku 2005. godine evidentirano je 56 žena. Od tog broja, 11 (20%) bilo je izloženo prijetnjama oružjem (tabela 27).

U 2006. godini, od ukupnog broja zlostavljanih žena o kojima postoje podaci, 44,19% njih je saopštilo da su doživjele prijetnju oružjem.

Razlika između broja žena koje su bile izložene prijetnji oružjem, u 2005. i 2006. nije statistički značajna (Hi kvadrat test je 0,485).

Dobijen je podatak da su ženama prijetili hladnim oružjem i metalnim šipkama u okviru porodičnog nasilja.

Koje osobe su se ponašale nasilno?

SOS TELEFON BERANE 2005 - 2006.		
	2005.	2006
	%	%
Muž	80	88
Djeca	15	10
Ostali članovi porodične zajednice	5	2

Tabela 28: Osobe koje su prijetile ženama u 2005. i 2006. – „SOS telefon“ Berane

Prema podacima „SOS telefona“ Berane, žene su saopštile da nasilno ponašanje najčešće potiče od njihovih muževa (80%), zatim djece (15%) i ostalih članova porodice.

Na žalost, za 2006. godinu nema podataka o vrsti upotrijebljenog oružja. Podaci iz SOS telefona u Beranama se moraju prihvatiti sa velikim ograničenjem zbog toga što ima veoma malo podataka o upotrebi oružja, kao i zbog toga što „nije uključen broj poziva na SOS telefon već samo broj slučajeva za koje postoje podaci“¹⁰

Rezime:

- U toku 2005. i 2006.godine, „SOS telefonu“ Berane obratilo se za pomoć 100 žena.
- O prijetnji oružjem govorilo je njih 19%.
- Dobijen je podatak da su ženama prijetili hladnim oružjem i metalnim šipkama u porodičnom nasilju.
- Najčešće nasilno ponašanje potiče od njihovih muževa (80%).

7.4.4. „SOS telefon“ Plav¹¹

Podaci iz ove nevladine organizacije koja funkcioniše u gradu koji ima 5.279 ženskih osoba starijih od 15 godina dobijeni su za dvije godine, odnosno za 2005. i 2006. godinu, a odnose se na broj prijavljenih žena i vrste nasilja kojima su bile izložene.

¹⁰ Komentar Olje Stojanović, koordinatorke „SOS telefon“ Berane.

¹¹ Ovi podaci dobijeni su od g-đe Esmeralde Suvakić, koordinatorke „SOS telefona“ u Plavu.

U toku navedenih godina, za pomoć „SOS telefonu“ obratilo se 168 žena (tabela 29). One su u najvećem procentu bile žrtve fizičkog nasilja (45%). Podataka o prijetnjama oružjem nema.

SOS TELEFON PLAV 2005.						
VRSTA NASILJA	2005.		2006.		UKUPNPO	
	F	%			F	%
Fizičko nasilje	25	33	50	67	75	100
Emocionalno nasilje	10	33	20	67	30	100
Seksualno nasilje	5	39	8	61	13	100
Ekonomsko nasilje	5	38	7	62	12	100
Fizičko i emocionalno nasilje	25	33	50	77	75	100
Fizičko, emocionalno i ekonomsko nasilje	1	50	1	50	2	100
Incest	1	33	2	67	3	100
Mobing	2	40	3	60	5	100
Ukupno	74		141		168	100

Tabela 29: Broj prijavljenih žena „SOS telefon“ Plav i vrste nasilja, 2005 -2006.

Došlo je do porasta nasilja nad ženama u 2006. (Hi kvadrat 23.124 značajan na nivou 001).

U podacima dobijenim iz „SOS telefon“ Plav navodi se da je u toku 2006:

- Jedna žena ubijena vatrenim oružjem. Ubistvo je počinio komšija.
- Jedna žena, takođe, ubijena, ali ubistvo, koje je izvršio njen suprug, nije počinjeno oružjem.

7.4.5. „SOS telefon“ Rožaje¹²

U Rožajama živi 8.255 žena starijih od 15 godina.

Od „SOS telefona“ Rožaje dobijeni su podaci:

- Broj žena kojima je pružena pomoć „SOS telefona“.
- Broj žena koje su bile izložene prijetnji oružjem.

Ovi podaci prikazani su u sljedećoj tabeli.

GODINE	SOS TELEFON ROŽAJE		
	UKUPAN BR. PRIJAVLJENIH ŽENA	UKUPAN BR. ŽENA KOJIMA JE PRIJEČENO ORUŽJEM	%
	F	F	
2003	52	10	20
2003	83	13	16
2004	98	16	16
2005	103	21	20
2006	118	26	21
Ukupno	454	86	20

Tabela 30: Odnos između ukupnog broja prijavljenih žena i broja žena kojima su prijetili oružjem po godinama („SOS telefon“ Rožaje, 2002- 2007).

¹² Podaci su dobijeni od Raze Nurković, koordinatorke „SOS telefona“ iz Rožaja.

Broj žena koje se obraćaju „SOS telefonu“ Rožaje raste, ali nema podataka koji bi dozvolili preciznije pretpostavke kao što su rast nasilja u sredini ili veća odlučnost da se nasije prijavi. Hi kvadrat test je 37.927 i statistički je značajan. Za upotrebu oružja u konfliktima Hi kvadrat je 86.931 i značajan je na nivou 001.

Od ukupnog broja poziva žena (454 za period od pet godina), 20% žena je govorilo o nasilju u kome su im prijetili oružjem.

GODINE	SOS TELEFON ROŽAJE			
	UKUPA BROJ PRIJAVLJENIH ŽENA		ŽENE KOJIMA JE PRIJEČENO ORUŽJEM	
	F	%	F	%
2002	52	11	10	12
2003	83	18	13	15
2004	98	22	16	19
2005	103	23	21	24
2006	118	26	26	30
Ukupno	454	100	86	100

Tabela 31: Broj prijavljenih žena i broj žena koje su bile izložene prijetnjama oružjem po godinama („SOS telefon“ Rožaje, 2002-2007)

Zapaža se da raste broj žena koje pozivaju SOS telefon, a razlika među frekvencijama poziva po godinama je značajna na nivou 001 (Hi kvadrat test iznosi 37.927). Raste, takođe, i broj žena koje su bile u situaciji da im neko prijeti oružjem (Hi kvadrat test 10.297003, značajan na nivou 005).

7.4.6. „SOS telefon“ Bar¹³

Ovaj „SOS telefon“ radi u gradu koji ima 16.703 žene koje imaju više od 15 godina.

Iz barske kancelarije „SOS telefona“ dobijeni su globalni podaci koji se odnose na broj žena žrtava nasilja, kao i broj žena koje su saopštile da su preživjele prijetnju oružjem (tabela 32).

SOS TELEFON BAR		UKUPAN BR. ŽENA KOJE SU BILE IZLOŽENE PRIJETNJAMA ORUŽJEM	
UKUPAN BR. PRIJAVLJENIH ŽENA		UKUPAN BR. ŽENA KOJE SU BILE IZLOŽENE PRIJETNJAMA ORUŽJEM	
GODINE	F	F	%
2003	106	8	8
2003	85	14	16
2004	45	7	15
2005	47	3	6
2006	43	3	7
Ukupno	326	35	11

Tabela 32: Odnos između ukupnog broja prijavljenih žena i broja žena kojima su prijetili oružjem po godinama („SOS telefon“ Bar, 2002-2007).

Od ukupno 326 poziva u periodu od naznačenih pet godina, 11% žena je u svojim pričama saopštilo da su im prijetili oružjem.

Razlika između frekvencija poziva po godinama nije slučajna. Ovdje se primjećuje tendencija smanjenja traženja pomoći od „SOS telefona“ (Hi kvadrat test je 47.8929 i statistički je značajan na nivou 0.01). Broj prijetnji oružjem takodje je u opadanju. Razlika između frekvencija prijetnji oružjem po godinama je statistički značajna (Hi kvadrat test je 14.291, značajan na nivou 0,001)

¹³ Podaci su dobijeni od Biljane Pavlović, volonterke „SOS telefona“ u Baru.

Najučestalije nasilje nad ženama uz upotrebu oružja bilo je u 2003. godini.

SOS TELEFON BAR	UKUPAN BR. PRIJAVLJENIH ŽENA UKUPAN BR. ŽENA KOJE SU BILE IZLOŽENE PRIJETNJAMA ORUŽJEM			
	GODINE	F	%	F
2002	106	33	8	22
2003	85	26	14	40
2004	45	14	7	20
2005	47	14	3	9
2006	43	13	3	9
Ukupno	326	100	35	100

Tabela 33: Broj prijavljenih žena i broj žena kojima su prijetili oružjem po godinama (SOS Bar, 2002- 2007.)

Rezime:

- Od ukupno 326 poziva u periodu od naznačenih pet godina, 11% žena je u svojim pričama saopštilo da su im prijetili oružjem.
- Primjećuje se tendencija smanjenja traženja pomoći od „SOS telefona“.
- Broj prijetnji oružjem takodje je u opadanju.
- Najučestalije nasilje nad ženama uz upotrebu oružja bilo je u 2003. godini.

7.4.7. „SOS telefon“ Ulcinj¹⁴

Ulcinjski „SOS telefon“ funkcioniše u gradu koji ima 7.990 žena starijih od 15 godina.

Iz „SOS telefona“ Ulcinj dobijeni su sledeći podaci :

- Broj žena žrtava nasilja.
- Podaci o tome ko su nasilnici.
- Broj žena izloženih prijetnjama oružjem.
- Vrsta korišćenog oružja.

Tabela 35 prikazuje broj žena žrtava nasilja koje su dobile pomoć od „SOS telefona“ Ulcinj u periodu 2002 – 2007.

	SOS TELEFON ULCINJ (2002 – 2005)					UKUPNO
	2002	2003	2004	2005	2006	
Žene koje su se obraćale za pomoć SOS Ulcinj	120	110	85	98	103	516
%	23	21	16	19	21	100

Tabela 34 : Broj prijavljenih žena „SOS telefonu“ Ulcinj (2002- 2006)

Za pet godina ulcinjski „SOS telefon“ je imao 516 poziva, što je u prosjeku 103 poziva u toku godine.

Razlika između frekvencija poziva po godinama nije statistički značajna (Hi kvadrat test 6.945).

Koje su osobe prijetile ženama i koliko je žena koje su prošle to iskustvo ?

¹⁴ Podaci su dobijeni od g-đe Hatidže Nelaj, koordinatorke „SOS telefona“ u Ulcinju.

NASILNICI	PRIJETNJE ORUŽJEM, SOS TELEFON ULCINJ (2002 – 2005)						
	2002	2003	2004	2005	2006	UKUPNO	
	F	F	F	F	F	F	%
Muš	6	9	5	5	7	32	54
Otac	1		1	1	2	5	8
Brat	3	1	1	1	3	9	15
Svekar	1		2	1	1	5	8
Djever	1	2		2		5	8
Sin		2		2		4	7
Ukupno	12	14	9	12	13	60	100

Tabela 35: Broj prijetnji oružjem i osobe koje su prijetile oružjem.

Oko 12% žena od ukupno 516 je bilo izloženo prijetnji oružjem za cio vremenski period od pet godina. Ovo su podaci o prijetnjama oružjem urađeni za svaku godinu posebno:

- 2002 – 10 %
- 2003 – 13%
- 2004 – 11%
- 2005 - 12%
- 2006 – 10%

Razlika između frekvencija prijetnji oružjem među pojedinim godinama nije statistički značajna (Hi kvadrat test je 1.36263736, i nije statistički značajan).

Najčešće prijete muževi (52%), braća (15%), pa ostali srodnici.

Koja je vrsta oružja upotrijebljena ?

VRSTA ORUŽJA	VRSTA ORUŽJA – SOS TELEFON ULCINJ					UKUPNO	
	2002	2003	2004	2005	2005	F	%
	F	F	F	F	F		
Pistolj	4	6	3	9	6	28	47
Lovačka puška	3	5	2	1	2	13	22
Nož	5	2	4	1	5	17	29
Bomba		1				1	2
Ukupno	12	14	9	11	13	59	100

Tabela 36: Vrste oružja upotrijebljene u prijetnjama („SOS telefon“ Ulcinj, 2002 – 2005)

Hi kvadrat test računat između frekvencija koje se odnose na vrste oružja je 195.866 značajan na nivou 001. To bi moglo značiti da je pištolj najdostupnije oružje (47%), pa zatim nož (29%) i lovačka puška.

Najčešći razlozi prijetnji po mišljenju žena su :

- nepristajanje na razvod

- miješanje u izbor bračnog druga
- pijanstvo i narkomanija
- ekonomsko iskorišćavanje
- oduzimanje djece od strane muževljeve porodice
- tjeranje na prosjačenje
- vanbračna trudnoća
- veza sa partnerom druge konfesionalne i nacionalne pripadnosti.

Rezime:

- Oko 12% žena od ukupno 516 je bilo izloženo prijetnji oružjem za cio vremenski period od pet godina.
- Najčešće prijete muževi (52%), braća (15%), pa ostali srodnici. Ovo je prvi put da smo dobili ovoliki procenat prijetnji koje potiču od braće klijentkinja „SOS telefona“.
- Pištolj je najdostupnije oružje (47%), pa nož (29%) i lovačka puška.

7.4.8. SOS telefon Bijelo Polje¹⁵

Podaci dostavljeni iz NVO SOS iz Bijelog Polja su od juna mjeseca 2004. godine, odnosno od početka rada ove organizacije u gradu u kojem živi 19.652 žene starije od 15 godina.

Podaci koji su dobijeni odnose se na ukupan broj žena koje su preživjele nasilje u različitim oblicima i broj žena koje su bile izložene prijetnji oružjem. Podataka o oružju, na žalost, nema (tabela 37).

Koliko je bilo poziva i koliko žena je saopštilo da im je neka osoba prijetila oružjem?

GODINE	SOS TELEFON BIJELO POLJE			
	UKUPAN BR. PRIJAVLJENIH ŽENA		UKUPAN BR. ŽENA KOJE SU BILE IZLOŽENE PRIJETNJAMA ORUŽJEM	
	F		F	%
2004. - od juna	41		8	20
2005.	42		3	7
2006.	33		4	12
Ukupno	116		15	13

Tabela 37: Odnos između ukupnog broja prijavljenih žena i broja žena kojima su prijetili oružjem po godinama („SOS telefon“ Bijelo Polje).

Uzimajući u obzir rezultate koji se odnose na čitav vremenski period od tri godine može se kazati da od ukupnog broja (116), 13% žena ima iskustvo nasilja u kojem je korišćeno oružje.

GODINE	SOS TELEFON BIJELO POLJE			
	UKUPAN BR. PRIJAVLJENIH ŽENA		UKUPAN BR. ŽENA KOJE SU BILE IZLOŽENE PRIJETNJAMA ORUŽJEM	
	F	%	F	%
2004.-od juna	41	35	8	53
2005.	42	36	3	20
2006.	33	29	4	27
Ukupno	116	100	15	100

Tabela 38: Broj prijavljenih žena i broj žena kojima su prijetili oružjem po godinama („SOS telefon“ Bijelo Polje).

¹⁵ Podaci su dobijeni od Snežane Dulović, volonterke „SOS telefona“ iz Bijelog Polja.

Što se tiče frekventnosti poziva žena koje traže pomoć od „SOS telefona“ može se reći da nema značajnih razlika među navedenim godinama (Hi kvadrat test 1.370 nije statistički značajan). Ako posmatramo razliku u učestalosti broja žena koje su bile izložene prijetnji oružjem u istom vremenskom periodu, za svaku godinu posebno, onda možemo reći da ova razlika takođe nije statistički značajna (Hi kvadrat test iznosi 2.708 i nije statistički značajan).

Rezime:

- Uzimajući u obzir rezultate koji se odnose na čitav vremenski period od tri godine, vidi se da od ukupnog broja (116), 13% žena ima iskustvo nasilja u kojem je korišćeno oružje.
- Što se tiče frekventnosti žena koje traže pomoć od „SOS telefona“ može se reći da nema značajnih razlika među navedenim godinama, kao ni razlika u broju žena koje su preživjele prijetnju oružjem.

8. Evidencija NVO „Sigurna ženska kuća“ u Podgorici¹⁶

NVO „Sigurna ženska kuća“ u Podgorici ne raspolaže:

- Podacima koji govore o broju žena koje su bile smještene u Sigurnoj ženskoj kući. Evidentiran je kao jedan prijem, prijem jedne žene ili žene sa jednim ili više djece.
- Posebnom evidencijom o prijetnji oružjem tako da se o njima saznaje iz spontanih iskaza žena. Ženama tokom razgovora nije čak ni postavljano pitanje oko prijetnji oružjem. Kao razlog zbog kojeg se u intervjuima ne postavlja pitanje o prijetnjama oružjem, volonterke u Sigurnoj ženskoj kući kao i u kancelarijama „SOS telefona“ navode da princip vođenja intervjua nije postavljanje direktnih pitanja.

Podaci dobijeni iz NVO „Sigurna ženska kuća“ u Podgorici odnose se na:

- Pregled globalnih podataka o žrtvama porodičnog nasilja koje su potražile pomoć od ove nevladine organizacije od 1999. do 2004.
- Pregled rezultata ankete žrtava nasilja koje su se obraćale za pomoć NVO „Sigurna ženska kuća“ u Podgorici, direktno ili putem telefona – obuhvaćeno je 1.500 slučajeva (obrađeno marta 2007.)
- Broj osoba koje su bile smještene u Sigurnoj ženskoj kući od 1999. do 2006. godine, ukupno i po pojedinim godinama.

Pregled globalnih podataka o žrtvama porodičnog nasilja koje su potražile pomoć od ove nevladine organizacije od 1999. do 2004. (obrađeno marta 2007.)

- Od 3. avgusta 1999. do 30. marta 2007. godine, 2.027 osoba je boravilo u skloništu „Sigurne ženske kuće“. Dužina njihovog boravka u skloništu je od 1 dana do 18 mjeseci.
- Osobe koje su boravile u skloništu potiču iz različitih socijalnih struktura i različitog su nacionalnog opredjeljenja.
- 173 žrtave došle su iz izbjegličkih kampova.
- 49 žena sa djecom su takođe izbjeglice koje ne žive u kampu
- 35 žrtava iz Srbije došle su po preporuci raznih ženskih NVO, ili zato što su iz sredstava javnog informisanja bile obaviještene o ovom skloništu.
- 4 su izbjeglice iz Bosne i Hrvatske.
- 7 žena žrtava nasilja je iz Njemačke.
- Po jedna žena je bila iz Austrije, Švedske i Slovenije.
- Tročlana porodica vodila je porijeklo iz Mongolije, a ženi je prijetila stalna opasnost od njenih bivših muževa. Došle su u ovo sklonište posredstvom humanitarnih organizacija.

¹⁶ Ovi podaci su dobijeni od NVO „Sigurna ženska kuća“, g-đe Mire Saveljić.

- U skloništu su bile 62 samohrane majke. Neke od njih došle su u sklonište dok su bile u odmaklim mjesecima trudnoće.
- 1.759 osoba zatražile su pomoć putem telefona.

Dakle, iz Crne Gore je bilo 1.802 osobe koje su određeno vrijeme bile smještene u Sigurnoj ženskoj kući.

Pregled rezultata ankete žrtava nasilja, koje su se obraćale za pomoć NVO „Sigurna ženska kuća“ u Podgorici, direktno ili putem telefona – obrađeno je 1.500 slučajeva.

Prema podacima Sigurne ženske kuće, od 1.500 anketiranih žena 75% je bilo u životnom periodu između 18 i 40 godina, 15% u starosnoj dobi između 41 i 65 godina, a od 65 do 80 godina je 10%.¹⁷ Najstarija žena koja se obraćala za pomoć imala je 82 godine. Ovi podaci mogu se vidjeti iz tabele 39.

ANKETA 1500 ŽENA KOJE SU SE OBRAĆALE ZA POMOĆ NVO SIGURNA ŽENSKA KUĆA		
STAROST		
18 - 40	41 - 65	65 - 80
75%	15%	10%

Tabela 39: Starosna struktura anketiranih žena

Kada se radi o regionalnoj pripadnosti anketiranih žena skoro polovina njih je iz Podgorice (42%) što je i očekivano s obzirom da je Podgorica najnaseljeniji grad u Crnoj Gori. Sljedeća tabela prikazuje procenete koji se odnose i na ostale krajeve u Crnoj Gori.

REGIONALNA PRIPADNOST ŽENA	%
Podgorica sa širom okolinom	42
Sjever Crne Gore (B. Polje, Berane, Pljevlja, Rožaje ,Plav , Gusinje)	28
Jug C. Gore (Sutomore, Bar, Ulcinj)	18
Jug C. Gore (Budva, Kotor, Tivat , H. Novi)	12
Ukupno	100

Tabela 40: Regionalna pripadnost anketiranih žena

Primjećuje se da u ovim analizama nema podataka za opštine Nikšić i Cetinje pa se postavlja pitanje da li je iz ovih gradova bilo žrtava nasilja koje su tražile pomoć skloništa.

Podaci o zaposlenosti ovih žena dati su u tabeli 41.

ZAPOSLENOST ŽENA	%
Bez stalnog zaposlenja (siva ekonomija) rad na crno bez prava na socijalno i zdravstveno osiguranje)	49
Stalno zaposlenje (privreda, trgovina, ugostiteljstvo, zdravstvo, školstvo - mali prihodi)	26
Nikada radile (za sebe kažu da su domaćice)	15
Ukupno	100

Tabela 40: Zaposlenost žena

Ova tabela pokazuje egzistencijalnu nesigurnost žena (49%). Male prihode imaju čak i zaposlene žene (25%).

¹⁷ Starosne okvire na ovaj način napravili su istraživači Sigurne ženske kuće.

Sljedeći procenti prikazuju potrebe žena da se udružuju kroz partijska ili sindikalna udruženja:

- 68 % žena ne vjeruje u sindikalna udruženja;
- 12 % žena je uključeno kao član neke partije.

Citiram ostale karakteristike u pogledu iskustva nasilja ovog uzorka žena :

- 90% žrtava je bilo izloženo prijetnji oružjem;
- 42% žena bile su svakodnevno izložene nasilju;
- 55% žena je izjavilo da su trpjele nasilje i od članova muževljeve porodice;
- U 60% slučajeva djeca su bila direktno ili indirektno izložena nasilju;
- U 75% slučajeva, nasilje je počinjalo odmah po stupanju u brak, ili kratko vrijeme poslije vjenčanja;
- 68% žrtava bilo je izloženo nasilju u toku trudnoće;
- 13% žrtava trpjelo je nasilje od svojih sinova;
- 29% žrtava trpjelo je nasilje od muža i sina istovremeno;
- 38% žena je smatralo da je alkohol uzrok nasilja;
- 71% žrtava izjavljuje da ih partner tuče bez razloga;
- U 11% slučajeva uzrok nasilju je ljubomora;
- 54% žena bile su žrtve silovanja u braku. Na pitanje da li su bile silovane u braku, žrtve su uglavnom davale negativan odgovor (98%). Međutim, kada je pitanje preformulisano u »Da li ste imale seksualne odnose sa bračnim partnerom protiv svoje volje?«, 98% žena je dalo potvrđan odgovor. Ovo ukazuje na činjenicu da žrtve nisu svjesne svojih prava unutar bračne zajednice;
- 12 % žena je bilo silovano od strane poznatih osoba (nijesu prijavile silovanje);
- 8 % žena je prijavilo silovanje uz podršku porodice;
- 4 % žena je prijavilo silovanje bez pristanka porodice;
- U 80% slučajeva, žrtva nije imala podršku porodice da napusti nasilnog partnera, čak ni svojih majki, čiji su komentari bili tipičan proizvod patrijarhalnog društva (»trpjela sam i ja još gore nego ti«, »ženi je mjesto pored muža«, »ne možeš kod nas, udata si, sramota je«... »nema ko da te izdržava«... »ko će djecu da ti hrani«... »možeš ti ali »njegova« djeca ne mogu kod nas«... »što si tražila to si i dobila«... »trpi ga, neće dovijeka biti tako, ostaraće«... »on te voli ali to su ti muškarci«... »što ćeš, gazda kuće se mora slušati... pretrpi«...)
- 64 % žena je u svojoj porodici imala nasilnog oca, brata, majku;
- 90% žena je izjavilo da nijesu nikada dobile adekvatnu pomoć od državnih institucija, policije, centara za socijalni rad, sekretarijata za rad i socijalnu politiku, zdravstva, školstva; saradnja sa policijom je znatno unaprijeđena nakon pohađanja edukativnih seminara »Sigurne ženske kuće«.
- 70% žena nije bilo upoznato da pri opštinskom sudu postoji služba pravne pomoći;
- 100% žena bile su žrtve psihičkog nasilja i verbalnih uvreda;
- 36 % žena nikada nije prijavila nasilje policiji;
- 41 % žena je prijavljivala nasilje policiji nekoliko puta;
- 13 % žena je izjavilo da su je sprečavali drugi članovi porodice da prijavi nasilje;
- 22 % žena je pomišljalo na samoubistvo;
- 9 % žena se samopovrjeđivalo;
- 2 % žena je bilo primoravano da ima seksualni odnos sa osobom koju je muž dovodio kući;

- 27% žrtava izjavilo je da je nasilnik učestvovao u ratu i da posjeduje oružje. Nasilje je bilo intenzivirano nakon dolaska sa ratišta;
- 38% žena je trpjelo nasilje u toku brakorazvodne parnice. Partner tada pokušava da nasiljem spriječi partnerku da ga napusti, kao i da je kontroliše;
- 0.4% žrtava trpe porodično nasilje zbog svoje seksualne orijentacije (lezbijke);
- 66% žena je izjavilo da je nasilnik i sam bio žrtva nasilja od strane bliskih članova porodice i da to opravdava njegovo nasilno ponašanje;
- 82% žena je smatralo nasilje ličnim problemom;
- 37% žena smatra da bi neko drugi (umjesto nje) trebalo da prijavi nasilje jer se poslije prijavljivanja, nasilje nastavlja jačim intezitetom;
- 32% žena nisu nikome rekle gdje se nalaze jer «je sramota biti u skloništu»;
- 44% žena se vraća nasilniku više puta;
- 31% žena dolazi u sklonište više puta;
- 2% djece je samo, bez majke, došlo u sklonište;
- 42 % žena je paralelno sa razvodom tražilo podjelu imovine;
- 8 % žena se poslije razvoda vratilo nasilniku;
- 11 % žena je poslije razvoda našlo novog partnera koji je nasilan;
- 13 % žena je iz inostranstva;
- 76 % žena je imalo neko oboljenje (bolest krvotoka, tumori, želudac, bolesti žlijezda sa unutrašnjim lučenjem, neadekvatna ishrana, poremećaj metabolizma, vrtoglavica, glavobolja, nesvjestica..) “

Broj osoba koje su bile smještene u Sigurnoj ženskoj kući od 1999. do 2006. godine, ukupno i po pojedinim godinama

Na žalost, podaci u ovom dijelu govore, kao što je već rečeno, o osobama koje su bile smještene u skloništu što podrazumijeva žene i djecu zajedno. Podaci su prikazani u tabeli 41.

GODINE	BROJ OSOBA SMJEŠTENIH U SIGURNOJ ŽENSKOJ KUĆI (1999 - 2006)	
	F	%
1999	56	3
2000	227	11
2001	260	13
2002	290	14
2003	335	17
2004	350	17
2005	400	20
2006	109	5
Ukupno	2027	100

Tabela 41: Broj osoba smještenih u Sigurnoj ženskoj kući (1999 - 2006)

Utisak

Ovi podaci govore o velikoj slojevitosti problema porodičnog nasilja i ženama i djeci koje su njegove žrtve. Iz prikazanih podataka može se vidjeti koliko je komplikovan krug nasilja: godine i socijalna nesigurnost žrtve, nezaposlenost ili zaposlenost koja ne dozvoljava osnovnu socijalnu sigurnost, porodični kontekst, kako u okvirima

primarne tako i sekundarne porodice žrtve. Primarne porodice, a unutar njih prvenstveno majke, ćerkama ne samo da, svojim porukama, ne pružaju pomoć da se nasilje zaustavi nego podržavaju pasivnu i nijemu poziciju žrtve, iako je ta žrtva njihovo dijete. Dalje, anticipacija etiketiranosti kao žrtve, sprečava žene da reaguju na način da zaustave nasilje, a kada se to i desi ne žele da govore o tome. Šira zajednica, po mišljenju ovih žena nije obezbijedila adekvatne i sigurne mjere zaštite u okviru i funkcionisanja institucija sistema, tako da je žrtva, ukoliko i riješi da objelodani nasilje, na pola puta do novog rizika i neprijatnosti. Stvari se komplikuju, ako se uzme u obzir i kvalitet stavova žrtve prema nasilju.

Prema ovim podacima žene su u 90% slučajeva bile izložene prijetnjama oružjem i ova činjenica samo je vrh ledenog brijega porodičnog nasilja. Na žalost, nema bližih podataka o tome koliko, kada i kojom vrstom oružja su prijetili ovim ženama, kao ni podatak ko su članovi porodice koji su im prijetili, mada je, s obzirom na činjenicu da su u 80% slučajeva nasilnici bili partneri, logično očekivati da je oružje najčešće u njihovim rukama.

9. Evidencije NVO Crnogorski ženski lobi¹⁸

Podaci su dobijeni za period od 2004. do 2007. godine (odnosno, pet mjeseci ove godine).

GODINE	ŠTIĆENICE SKLONIŠTA ZA ŽENE ŽRTVE TRAFIKINGA											
	STAROST										UKUPNO	
	15 - 19		20 - 24		25 - 30		31 - 35		36 - 40			
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
2007(5MJ.)	1	14	3	43	2	29			1	14	7	100
2006	2	29	1	14	1	14	1	14	2	29	7	100
2005	8	40	6	30	3	15	2	10	1	5	20	100
2004	3	60					1	20	1	20	5	
Ukupno	14	36	10	26	6	15	4	10	5	13	39	100

Tabela 42: Starosna dob šticećenica Skloništa za žene žrtve trafikinga između 2004. i 2007. godine

U periodu od 2004. i 2007. godine, odnosno, prvih pet mjeseci ove godine, u skloništu za žene žrtve trafikinga u Podgorici boravilo je 39 žena. Najčešće, to su bile mlade djevojke starosti od 15 do 19 godina (36%), zatim 26% žena starosti od 20 do 24 godine. Žena starosti između 25 i 30 godina bilo je 15%, starosti od 31 do 35 godina 10%, a od 36 do 40 godina 13%.

Maloljetne djevojke u skloništu:

GODINE	MALOLJETNE SKLONIŠTA ZA ŽENE ŽRTVE TRAFIKINGA						
	STAROST						UKUPNO
	13	14	15	16	17	18	
2007(5MJ.)			1				1
2006					1	1	2
2005	1		6	1			8
2004					1		1
Ukupno	1		7	1	2	1	12

Tabela 43: Maloljetne šticećenice Skloništa za žene žrtve trafikinga između 2004. i 2007. godine.

U grupi mladih od 15 do 19 godina, 12 je maloljetnih djevojaka od kojih najmlađa ima 13 godina, a najviše je petnaestogodišnjakinja (7).

¹⁸ Podaci su dobijeni od g-đe Aide Petrovic – Crnogorski ženski lobi.

Ovo je tabela koja prikazuje državljanstvo štíćenica skloništa za žrtve trafikinga:

GODINE	DOMICIL ŠTIĆENICA SKLONIŠTA ZA ŽENE ŽRTVE TRAFIKINGA					
	DOMAĆE DRŽAVLJANSTVO		STRANO DRŽAVLJANSTVO		UKUPNO	
	F	%	F	%	F	%
2007(5MJ.)	2	29	5	71	7	100
2006	2	29	5	71	7	100
2005	4	20	16	80	20	100
2004	1	20	4	80	5	100
Ukupno	9	23	30	77	39	100

Tabela 44: Domicil štíćenica Skloništa za žene žrtve trafikinga između 2004. i 2007. godine.

Kao što ova tabela pokazuje, u periodu od 2004, zaključno sa majem 2007. godine, većina štíćenica Skloništa za žene žrtve trafikinga u Podgorici bile su strankinje (77%).

Komentar NVO „Crnogorski ženski lobi“:

Sve štíćenice, koje su boravile u Skloništu za žrtve trgovine ljudima, govore su o nekom vidu prijetnje oružjem od makroa, klijenata, pa čak i osoblja lokala u kojem su bile prinuđene da pružaju seksualne usluge.

Prijetnja oružjem je vrlo česta po kazivanju štíćenica: ako se odbije rad sa klijentima, ako se ne zaradi određena suma novca za makroa koju je on unaprijed odredio. Neljubaznost prema makrou, klijentima, ljudima iz bližeg okruženja u kojem radi povlači razne prijetnje, ucjene pa i prijetnje oružjem.

Štíćenice su kazivale da makroi vrlo često kao „pomoć“ u slamanju njihove neposlušnosti nalaze u prisilnom davanju velikih količina alkohola kao i raznih narkotika uz upotrebu sile i prijetnju vatrenim oružjem.

Pet štíćenica od ukupnog broja govorilo je i da su prelazeći granice raznih zemalja morale prenositi i manje količine oružja, municije koju je makro odredio.

Svi iskazi štíćenica su dati dobrovoljno bez ispitivanja aktivistkinja Skloništa.

Rezime:

- U periodu od 2004. i 2007. godine, odnosno, prvih pet mjeseci ove godine, u Skloništu za žene žrtve trafikinga u Podgorici boravilo je 39 žena.
- Najčešće, to su bile mlade djevojke starosti od 15 do 19 godina.
- U grupi mladih od 15 do 19 godina, 12 je maloljetnih djevojaka od kojih najmlađa ima 13 godina, a najviše je petnaestogodišnjakinja (7).
- Većina štíćenica Skloništa za žene žrtve trafikinga u Podgorici bile su strankinje (77%).

10. „Ženska crna hronika 2005“ – analiza elektronskih dnevnih novina” Pobjeda“, „Republika“ i „Dan“ u toku 2005. godine koju je uradila Lidija Tomažević - NVO „Anima“ iz Kotora.

Nakon jednogodišnjeg monitoringa, čiji je cilj praćenje ženskih „uloga“ u objavljenim tekstovima, tzv. crnim hronikama navedenih dnevnih listova, autorka, radi objektivnijeg praćenja rezultata, napominje sledeće:

- „Iako bi bilo logično, bar u slučaju crnih hronika, da sve novine prenose iste informacije, rezultati koji su dobijeni nisu takvi.“
- „Dan“ je objavio najveći broj tekstova o trafikingu kao i najveći broj tekstova o jednom slučaju koji „Pobjeda“ nije ni spomenula.
- U kategoriji „silovanja i pokušaju silovanja“, „Pobjeda“ je objavila tekstove od kojih se 11 silovanja desilo na teritoriji Crne Gore, a 13 na teritoriji Srbije, dok je „Dan“ u izveštavanju o istim ovim krivičnim djelima prenio 18 slučajeva iz Crne Gore i 1 iz Srbije.¹⁹

Značajno je napomenuti i da su dnevne novine u toku 2005. godine izvještavale sledeće:

- Aktuelne događaje u 2005.
- Sudske procese o krivičnim djelima iz perioda 2000. do 2005. godine, čak i ranije.
- Procenat „zaostalih“ slučajeva varira od 32% prema „Dan-u“ do 43% prema „Republici“.
- Analizom je obuhvaćeno oko 648 tekstova i oko 300 slučajeva koje su objavile sve tri dnevne novine u 2005. godini, od kojih je 205 sa teritorije Crne Gore (68%).
- U okviru tzv. „crne hronike“, žene su u ulozi žrtve u preko 90% slučajeva.

Analiza dnevnih novina u odnosu na upotrebu oružja u nasilju zasnovanim na rodnom razlikama

U cilju prikupljanja informacija relevantnih za ciljeve ovog istraživanja u podacima monitoringa naznačenih dnevnih listova praćeni su sljedeći podaci:

- Broj događaja koji govore o nasilju zasnovanim na rodnom razlikama u Crnoj Gori.
- Upotreba oružja (SALW-a) u ovim događajima.

Mora se napomenuti da je praćenje ovih podataka znatno otežano činjenicom da su dnevne novine objavljivale tekstove koji se odnose na događaje koji su se desili i na teritoriji Crne Gore kao i na teritoriji Srbije (SCG), i da podaci u samim tekstovima nisu uvijek takvi da se sa sigurnošću može procjenjivati o događajima koji su se desili u Crnoj Gori.

¹⁹ Monitoring je rađen u vrijeme SCG.

Opšti podaci o novinskim izvještavanjima:

KRIVIČNA DJELA ²⁰	POBJEDA			
	PERIODI		UKUPNO SLUČAJEVA	UKUPNO TEKSTOVA
	2005.	2000.-2005.		
Trafiking	9	6	15	40
Porodično nasilje	8	8	16	31
Ubistva i ubistva u pokušaju	13	4	17	26
Silovanje i silovanje u pokušaju	18	7	25	35
Nelegalne radnje (akteri žene) ²¹	16		16	25
Čedomorstvo i zanemarivanje djece	6		6	6
„Čudni slučajevi“ ²²	17		17	35
Ukupno	87	25	112	198
%	78	22	100	

Tabela 45: Pregled broja tekstova i broja „ženskih uloga “ u odnosu na krivična djela objavljenih u dnevnom listu „Pobjeda“ u toku 2005.

Kao što prethodna tabela pokazuje, „Pobjeda“ je u 2005. godini objavila 195 tekstova o 112 slučajeva različitih oblika nasilja. Od toga, 78% slučajeva desilo se 2005. godine, a 22% se odnosi na sudske procese koji su zaostali iz prethodnih godina.

Samo u rubrici ubistva i pokušaji ubistva nalaze se neki podaci o upotrebi oružja u nasilju. Podaci su vrlo nesigurni i na osnovu njih se može kazati da je u nešto više od polovine ubistava i samoubistava korišćeno vatreno oružje, a ostalo je hladno oružje (nož) i oruđe (čekić, šipka).

Ovo su i jedini podaci o oružju u pregledu koji je napravljen na osnovu novinskih tekstova. Radi pregleda situacije u vezi sa nasiljem nad ženama i iz ove perspektive biće prikazani podaci i iz dva ostala dnevna lista, bez obzira što u njima nema podataka o oružju.

Sljedeća analiza odnosi se na isti dnevni list, a tabela 46 prikazuje frekvenciju slučajeva u odnosu na vrstu krivičnih djela i njihovu teritorijalnu pripadnost, da bi se približili podacima karakterističnim za područje Crne Gore.

KRIVIČNA DJELA	POBJEDA				
	TERITORIJA CRNE GORE		TERITORIJA SRBIJE I OKRUŽENJA		UKUPNO
	F	%	F	%	
Trafiking	15	17			15
Porodično nasilje	8	9	8	9	16
Ubistva i ubistva u pokušaju	11	12	6	7	17
Silovanje i silovanje u pokušaju	11	12	14	16	25
Nelegalne radnje (akteri žene) ²³	15	17	1	1	16
Ukupno	60		29		89
%	67	67	33	33	100

Tabela 46: Učestalost slučajeva u odnosu na krivična djela na teritoriji Crne Gore i van nje.

²⁰

²¹ U ovoj tabeli korišćena je podjela koju je napravila autorka monitoringa.

²² Pokušaj i otmica dječaka, samoubistva, nerazjašnjene smrti, zadesni događaji...

²³ U ovoj tabeli korišćena je podjela koju je napravila autorka monitoringa.

Od ukupnog broja praćenih slučajeva, u tekstovima „Pobjede“ u toku 2005. godine 67% slučajeva bili su sa teritorije Crne Gore.

Neke kategorije, kao što su ubistva i ubistva u pokušaju i silovanja i silovanja u pokušaju, nije bilo moguće preciznije prikazati (npr.samo ubistva ili samo ubistva u pokušaju jer izvori ovih informacija nisu razdvojeni u odnosu na teritorijalnu pripadnost).

Naredne tabele odnose se na dnevni list „Republika“.²⁴²⁵²⁶

REPUBLIKA				
KRIVIČNA DJELA ²⁴	PERIODI		UKUPNO SLUČAJEVA	UKUPNO TEKSTOVA
	2005.	2000.-2005.		
Trafiking	13		13	40
Porodično nasilje	12	7	19	40
Ubistva i ubistva u pokušaju	5	8	13	35
Silovanje i silovanje u pokušaju	18	12	30	35
Nelegalne radnje (akteri žene) ²⁵				
Čedomorstvo i zanemarivanje djece	3		3	3
Ubistva iz koristoljublja	2	3	5	25
„Čudni slučajevi“ ²⁶	14		14	20
Ukupno	67	30	97	198
%	69	31	100	

Tabela 47: Pregled broja tekstova i broja „ženskih uloga“ u odnosu na krivična djela objavljena u dnevnom listu „Republika“ u toku 2005.

Dnevni list „Republika“ objavio je 198 tekstova o 100 slučajeva različitih oblika nasilja. U 2005. godini desilo se 69% djela, a 31% su zaostali sudski procesi.

U sljedećoj tabeli su prikazani podaci o broju djela koja su se dešavala na teritoriji Crne Gore.

KRIVICNA DJELA	REPUBLIKA				
	TERITORIJA CRNE GORE		TERITORIJA SRBIJE I OKRUŽENJA		UKUPNO
	F	%	F	%	
Trafiking	7	7	6	6	13
Porodično nasilje	11	11	8	8	19
Ubistva i ubistva u pokušaju	12	12	1	1	13
Silovanje i silovanje u pokušaju	15	15	15	15	30
Čedomorstvo	2	2	1	1	3
Ubistva iz koristoljublja	5	5	5	5	10
„Čudni slučajevi“ ²⁷	14	14		14	14
Ukupno	66		36		102
%	65	66	35	35	100

Tabela 48 :Učestalost slučajeva u odnosu na krivična djela na teritoriji Crne Gore i van nje.

²⁴

²⁵ U ovoj tabeli korišćena je podjela koju je napravila autorka monitoringa.

²⁶ Pokušaj i otmica dječaka, samoubistva, nerazjašnjene smrti, zadesni događaji...

²⁷ Pokušaj i otmica dječaka, samoubistva, nerazjašnjene smrti, zadesni događaji...

Od ukupno 100 djela, 65% se desilo u Crnoj Gori.

I sljedeće tabele su napravljene prema tekstovima koje je objavio dnevni list „Dan“.

KRIVIČNA DJELA ²⁸	DAN			
	PERIODI		UKUPNO SLUCAJEVA	UKUPNO TEKSTOVA
	2005.	2000.-2005.		
Trafiking	8	8	16	70
Porodično nasilje	7	7	14	35
Ubistva i ubistva u pokušaju	11	6	17	30
Silovanje i silovanje u pokušaju	15	5	20	36
Nelegalne radnje (akteri žene) ²⁹	14		14	20
Čedomorstvo i zanemarivanje djece	2		2	3
Ubistva iz koristoljublja	2	3	5	16
Otmice i pokušaji otmice	6		6	13
Nadriljekarstvo	2		2	4
„Čudni slučajevi“ ³⁰	12		12	25
Ukupno	79	29	108	252
%	73	27	100	

Tabela 49: Pregled broja tekstova i broja „ženskih uloga“ u odnosu na krivična djela objavljenih u dnevnom listu „Dan“ u toku 2005.

Dnevne novine „Dan“ su u toku 2005. godine objavile 252 teksta koji govore o 100 slučajeva nasilja od kojih se 75% desilo u toku navedene godine.

Koliko se djela desilo na teritoriji Crne Gore o kojima je pisao „Dan“?

KRIVIČNA DJELA	DAN				
	TERITORIJA CRNE GORE		TERITORIJA SRBIJE I OKRUZENJA		UKUPNO
	F	%	F	%	
Trafiking	1	6	15	94	16
Porodično nasilje	11	79	3	21	14
Ubistva i ubistva u pokušaju	15	88	2	12	17
Silovanje i silovanje u pokušaju	18	90	2	10	20
Nelegalne radnje (akteri žene) ³¹	1	50	1	50	2
Čedomorstvo i zanemarivanje djece	2	100			2
Ubistva iz koristoljublja	5	100			5
Otmice i pokušaji otmice	6	100			6
Nadriljekarstvo	1	50	1	50	2
„Čudni slučajevi“ ³²	12	100			12
Ukupno	72		24		96
%	75		25		100

Tabela 50: Učestalost slučajeva u odnosu na krivična djela na teritoriji Crne Gore i van nje.

²⁸

²⁹ U ovoj tabeli korišćena je podjela koju je napravila autorka monitoringa.

³⁰ Pokušaj i otmica dječaka, samoubistva, nerazjašnjene smrti, zadesni događaji...

³¹ U ovoj tabeli korišćena je podjela koju je napravila autorka monitoringa.

³² Pokušaj i otmica dječaka, samoubistva, nerazjašnjene smrti, zadesni događaji...

Dakle, prema pisanju „Dana“, 75% krivičnih djela dogodio se na teritoriji Crne Gore.

Zaključak:

- Iz pripremljenog materijala se nisu mogle dobiti konkretnije informacije o problemu upotrebe oružja u nasilju zasnovanom na rodnim razlikama, jer nisu jasno predstavljene informacije o događajima iz Crne Gore i okruženja.
- Jedna od značajnih informacija kad je u pitanju nasilje zasnovano na rodnim razlikama je činjenica da su od ukupno 300 opisanih slučajeva 90% žena bile žrtve nasilja.
- Informacije o upotrebi oružja nisu takve da bi se mogli donositi pouzdaniji zaključci.

11. Pregled malokalibarskog oružja – tekstovi objavljeni u dnevnom listu „Vijesti“ 2003. Aleksandar Pajević, Institut za medije Crne Gore

Tekstovi objavljeni u ovim dnevnim novinama u ovom istraživanju analizirani su s aspekta rodnih razlika učesnika u sukobima u kojima je korišćeno lako i malokalibarsko oružje.

Od januara do novembra 2003. godine, „Vijesti“ su objavile 202 teksta koji govore o sukobima među ljudima uz upotrebu SALW-a. Od ukupnog broja objavljenih tekstova, 23 (11%) govore o učešću žena u događajima u kojima je oružje upotrijebljeno u nasilnim i nenasilnim događajima, a isto toliko je i žena koje su na različite načine bile žrtve njegove upotrebe.

DNEVNI LIST „VIJESTI“ 2003.							
ŽENE		MUŠKARCI		NEPOZNATO		UKUPNO	
F	%	F	%	F	%	F	%
23	7	296	80	51	13	370	100

Tabela 51: Žene i muškarci žrtve oružja u 2003. godini („Vijesti“)

Prema podacima koji se nalaze u tabeli 51 u odnosu na ukupan broj učesnika u opisanim događajima, učešće žena je 7%, muškaraca 80%, a 13% učesnika u događajima je nepoznatog pola.

MJESECI	ŽRTVE			NASILNICI			UKUPNO	
	Ž	M	N	Ž	M	N	F	%
Januar	2	12			22	7	43	12
Februar		12		1	9	14	36	10
Mart	4	23			13	13	53	14
April	1	12			14	4	31	8
Maj	3	13			15		31	8
Jun	1	10			17		29	8
Jul		10			14		24	6
Avgust	3	8	12		14		37	10
Septembar	1	7			13		21	6
Oktoobar	1	10			15		26	7
Novembar	4	12		1	21	1	39	11
Ukupno	21	129	12	2	167	39	370	100
%	6	34	3	1	45	11		100

Tabela 52: Muško – ženske uloge i uloge žrtava i nasilnika („Vijesti“, 2003)

Ova tabela prikazuje frekventnost uloga učesnika događaja u odnosu na to da li su bili žrtve ili nasilnici, polnu pripadnost i distribuciju događaja tokom godine. Žrtve nasilja ili zadesnih događaja u kojima je korišćeno lako i malokalibarsko oružje je 6% žena i 34% muškaraca, kao 3% učesnika nepoznate polne pripadnosti. Znači, žrtava u ovoj evidenciji događaja tokom 2003. godine bilo je najmanje 43%³³.

Prema istim podacima, dvije žene (1%), 45% muškaraca kao i 11% osoba čiji pol nije registrovan ponašali su se nasilno koristeći SALW.

Što se tiče karakteristika događaja ovdje ćemo izdvojiti samo one karakteristike značajne za nasilje zasnovano na rodnom razlikama, koje se dogodilo u porodičnim ili partnerskim relacijama.

RELACIJA	VRSTA DOGAĐAJA	VRSTA ORUŽJA	F	%
Partnerski odnos	Mladić je, najprije sa tri hica usmrtio svoju djevojku, a zatim i oduzeo sebi život.	Pištoltj	1	
	Uz prijetnju pištoljem mladić je oteo djevojku.	Nož	1	
	Ubio nožem nevjenčanu suprugu. Pokušao ubiti nevjenčanu suprugu koju je povrijedio nožem.	Nož	1	
Supružnički odnos	Muž je ubio ženu koja je stala ispred cijevi da bi ga spriječila u pucanju u kafani.	Puška	1	
	Pokušaj ubistva svoje supruge.	Nož	1	
Odnos majka - sin	Pištoltjem pokušao da ubije majku na spavanju i pritom je lakše ranio.	Pištoltj	1	
	Sin usmrtio majku sa više uboda kuhinjskim nožem.	Kuhinjski nož	1	
Ukupno			7	30%

Tabela 53: Događaji u 2003. u kojima se desilo nasilje zasnovano na rodnom razlikama (Vijesti , 2003.)

Kao što se može vidjeti, 30% od ukupnog broja žena učesnica u događajima o kojima su „Vijesti“ izvještavale, stradalo je u porodičnim relacijama i teškim krivičnim djelima.

Zaključak: Ove informacije se samo uklapaju u opšti trend kada je nasilje u muško – ženskim odnosima u pitanju.

12. Rezime

- Podatak koji je dobijen iz Uprave policije u Podgorici, a odnosi se na 2006. godinu, govori da su u toku pomenute godine 49 žena bile žrtve u krivičnim djelima protiv života i tijela u Crnoj Gori. Postoji podatak da je od tog broja 14% stradalo od vatrenog oružja. Nema podataka o vrsti oružja.
- Pregledom podataka dobijenih iz kancelarija „SOS telefona za žene i djecu žrtve nasilja“ u Crnoj Gori (8 kancelarija), vidi se njihova neujednačenost, kako u pogledu vremenskih perioda na koje se odnose, tako i u pogledu sadržaja informacija. Čini se da je najstabilniji podatak koji se može pratiti u svim izvještajima odnos između ukupnog broja žena koje su tražile pomoć SOS telefona i broja žena koje su u svojim iskazima dale podatke o prijetnjama oružjem kojima su bile izložene, isključujući „SOS telefon“ iz Plava koji nije dostavio ove podatke.

³³ U nekim tekstovima je naznačen proizvoljan broj učesnika kao npr. „više osoba“.

Sljedeća tabela prikazuje procenat žena koje su saopštile ovaj podatak:

OPŠTINE	PROCENAT ŽENA KOJIMA JE PRIJEĆENO ORUŽJEM (%)
Rožaje	20
Berane	19
Podgorica	15
Bijelo Polje	13
Ulcinj	12
Bar	11
Nikšić	4
Plav	Nema podataka

Tabela 54: Procenat žena koje su bile izložene prijetnji oružjem

- Drugi podatak koji je bio dostupan za praćenje iz svih izvora je pol osoba koje su se ponašale nasilno. Osim Podgorice, u kojoj je registrovano 97% muškarca i 3% žena sa nasilnim ponašanjem, u svim ostalim opštinama kao nasilni registrovani su isključivo muškarci. S obzirom na izvore očekivano je da su to u najvećem procentu muževi i bivši muževi, pa zatim ostali srodnici i muške osobe sa kojima su žene u ličnim relacijama. Karakterističan je podatak iz Ulcinja, gde su braća (15%) u značajnom procentu ispoljavala nasilno ponašanje prema svojim sestrama. Podgoričanke su imale najrazličitije odnose u kojima su bile žrtve nasilja, dok su u Beranama nasilni prema ženama bili samo muževi i djeca.
- U svim gradovima žene su najčešće bile izložene prijetnji vatrenim oružjem. Čini se da je pištolj najdostupnija vrsta oružja, isključujući Nikšić i Berane, gdje su žrtve bile izložene prijetnji nožem.
- U većini opština ne postoje bitne razlike u frekventnosti prijavljivanja nasilja u odnosu na godine u okviru posmatranog perioda. Izuzetak je Bar gdje se zapaža tendencija smanjenja i Rožaje gdje se zapaža tendencija rasta prijavljivanja nasilja od strane žena.
- Prema podacima iz **Sigurne ženske kuće**, žene su u 90% slučajeva bile izložene prijetnjama oružjem i ova činjenica samo je vrh ledenog brijega porodičnog nasilja. Na žalost, nema bližih podataka o tome koliko, kada i kojom vrstom oružja su prijetili ovim ženama, mada je, s obzirom na činjenicu da su u 80% slučajeva nasilnici bili partneri, logično bilo očekivati da je oružje najčešće u njihovim rukama.
- **Skloništa za žene žrtve trafikinga**, u periodu od 2004. i 2007. godine, odnosno u prvih pet mjeseci ove godine, prihvatilo je 39 žena žrtava trafikinga. Najčešće, to su bile mlade djevojke starosti od 15 do 19 godina. U grupi mladih od 15 do 19 godina, 12 je maloljetnih djevojaka od kojih najmlađa ima 13 godina, a najviše je petnaestogodišnjakinja (7). Većina šticećenica Skloništa za žene žrtve trafikinga u Podgorici bile su strankinje (77%). Preciznih podataka o prijetnjama oružjem nema. Ovo je komentar koodinatorke skloništa: Sve šticećenice, koje su boravile u Skloništu za žrtve trgovine ljudima, govore su o nekom vidu prijetnje oružjem od makroa, klijenata pa čak i osoblja lokala u kojem su bile prinuđene da pružaju seksualne usluge.
- Dnevne novine „Pobjeda“, „Republika“ i „Dan“ (2005) - značajna informacija kad je u pitanju nasilje zasnovano na rodnom razlikama, dobijena pregledom tekstova iz ovih listova, je podatak da je od ukupno 300 opisanih slučajeva bilo 90% žena žrtava nasilja.
- Dnevni list „Vijesti“ (2003) donosi informacije koje se samo uklapaju u opšti trend kada je nasilje u muško – ženskim odnosima u pitanju.

13. Sugestije

Uzimajući u obzir dobijene podatke koje se odnose na nasilje zasnovano na rodnim razlikama uz upotrebu oružja nameću se kao značajna, u smislu prevencije i kontrole ovog problema, tri područja rada:

- Smanjenje prisutnosti oružja, a samim tim i njegove dostupnosti .
- Izgrađivanje mehanizama i službi za zaštitu porodice.
- Treći sveobuhvatni, multisektorski model rada na zaštiti žena od nasilja.

Anex A – stavovi prema oružju i rodna različitost

Vodeća pitanja za diskusiju:

Da li mislite da postoji bilo kakav razlog zbog kojeg treba omogućiti mladima da posjeduju oružje?

- U diskusiji na ovo pitanje ne zapažaju se razlike među dječacima i djevojčicama. Svi smatraju da nema razloga koji bi ih motivisao da posjeduju oružje (fokus grupa djece starosti 13 – 14 godina).
- Nema razlike u stavovima djevojaka i mladića u diskusiji o ovom pitanju. Svi smatraju da nema razloga zbog kojeg treba omogućiti mladima da posjeduju oružje (fokus grupa mladih starosti 15 -18 godina).
- Svi očevi i majke djece iz osnovne škole se slažu u tome da mladi nemaju razloga da posjeduju oružje i ostavljaju mogućnost da oni sami o tome odluče kasnije kao odrasli ljudi (fokus grupa: roditelji djece starosti 13-15 godina).
- Svi roditelji srednjoškolaca (obje grupe) smatraju da mlade „ne treba usmjeravati prema oružju“, odnosno, nema razlika između očeva i majki (fokus grupa: roditelji djece srednjoškolskog uzrasta).

Da li smatrate da odrasli mogu imati bilo kakvih razloga da posjeduju oružje u svojim kućama ?

- U komentarima na ovo pitanje diferencira se muško ženski trend. Većina djevojčica smatra da nema razloga zbog kojih treba posjedovati oružje, a većina dječaka nalazi razloge zbog kojih odrasli treba da posjeduju oružje (ako je ono legalno, van domašaja djece, radi odbrane, male pištolje, za slučaj samoodbrane ...). U diskusijama djevojčica, koje smatraju da odrasli treba da posjeduju oružje, zapažaju se razlozi koji su vrlo slični razlozima koje navode i dječaci. (fokus grupa djece starosti 13 – 14 godina).
- Globalni razlozi koje navode djevojke su tradicija, sport i kolekcionarstvo. Odbrana i sigurnost od opasnosti su razlozi češće uočljivi u odgovorima dječaka (fokus grupa mladih starosti od 15 -18 godina).
- Majke djece osnovnoškolskog uzrasta imaju negativan stav prema posjedovanju oružja, ako se isključe sportski motivi (fokus grupa: roditelji djece starosti 13-15 godina).
- U jednoj grupi roditelja, sve majke djece srednjoškolskog uzrasta su sasvim jasne u tome da nema razloga zbog kojeg treba imati oružje. Stav očeva je dvojak. Neki očevi misle kao i majke, dok drugi smatraju da oružje treba imati u kući makar kao trofej. U drugoj grupi roditelja zapažaju se samo diskusije očeva na ovu temu i oni su izričito protiv posjedovanja oružja u vlastitim kućama (fokus grupe: roditelji djece srednjoškolskog uzrasta).

Što mislite o tome da li postoji bilo kakav razlog da mladi u svom svakodnevnom životu nose neku vrstu oružja?

- U okviru ove diskusije ne zapažaju se bitnije razlike među djevojčicama i dječacima, mada se može reći da dječaci češće od djevojčica nalaze razloge zbog kojih mladi mogu nositi oružje (sport, prijetnje, osveta). Iste te razloge navode i one djevojčice čiji je stav prema nošenju oružja mladih pozitivan (fokus grupa djece starosti 13 –14 godina).
- Djevojke su jasne u stavu da nema razloga zbog kojih mladi treba da nose oružje. Dječaci su suzdržaniji i konfuzniji te navode njima poznate primjere iz svakodnevnog života u kojima je korišćeno oružje (fokus grupa mladih starosti 15 -18 godina).
- Očevi imaju negativan stav prema nošenju oružja mladih, kao i majke koje imaju naglašeniji negativni stav (fokus grupa: roditelji djece starosti 13-15 godina).
- Svi očevi i sve majke (obje grupe) su vrlo izričiti i kažu da ne postoji bilo kakav razlog da mladi nose oružje u svakodnevnom životu (fokus grupa: roditelji djece srednjoškolskog uzrasta).

Da li odrasli imaju bilo kakav razlog da nose oružje u svom svakodnevnom životu ?

- Djevojčice generalno, kao i manji broj dečaka, smatraju da odrasli nemaju razloga da nose oružje u svom svakodnevnom životu. Većina dečaka smatra da će se odrasli nošenjem oružja zaštititi od nasilja, osвете i opasnosti uopšte (fokus grupa djece starosti 13- 14 godina).
- U diskusiji potaknutoj ovim pitanjem nemamo muških komentara. Djevojke su jasne u stavu da nema razloga da odrasli nose oružje u svom svakodnevnom životu (fokus grupa mladih starosti 15 -18 godina).
- I majke i očevi smatraju da mladi nemaju nikakvog razloga da nose oružje (fokus grupa: roditelji djece starosti 13 -15 godina).
- U jednoj grupi svi roditelji, bez obzira na pol, smatraju da nema razloga zbog kojeg treba nositi oružje u svom svakodnevnom životu. U drugoj grupi majke imaju takav stav, a očevi misle da je bezbjednost razlog zbog kojeg treba nositi oružje (fokus grupe: roditelji djece srednjoškolskog uzrasta).

Koji sve razlozi mogu motivisati mlade da upotrijebe oružje?

- Diskusije dečaka i djevojčica vođene ovim pitanjem su vrlo interesantne. Dečaci smatraju da imitacija modela ponašanja kao i uticaji sredine mogu biti glavni razlozi zbog kojih mladi mogu upotrijebiti oružje, kao i obračuni bandi i osвете. Kod djevojčica, dominantan razlog je osвета i osjećanje da nekoga „društvo omalovažava“ (fokus grupa djece starosti 13- 14 godina).
- Lista razloga (alkohol, droga, odbrana i samoodbrana, osвета i porodični uticaji), koju navode djevojke, skoro da se i ne razlikuje od liste razloga koju navode mladići. Za mladiće upotreba oružja znači i potvrdu muškosti (fokus grupa mladih starosti od 15 -18 godina).
- Očevi su saopštili da postoji nekoliko bitnih razloga koji mogu pokrenuti mlade da upotrijebe oružje: „ dokazivanje, narkotici, piće“ kao i uticaj medija i nedostatak dobre komunikacije sa roditeljima. Majke navode nezrelost mladih, kao i uticaj medija na prisustvo oružja u kući kao vrlo važnu činjenicu (fokus grupa: roditelji djece starosti 13-15 godina).
- Svi roditelji misle (obje grupe) da ne bi trebalo da postoji razlog zbog kojeg mladi treba da upotrijebe oružje (fokus grupa: roditelji djece srednjoškolskog uzrasta).

Koji sve razlozi mogu motivisati odrasle da upotrijebe oružje?

- Dečaci i djevojčice su kao jedan od razloga da bi odrasli upotrijebili oružje naveli „kada treba da zašтите djecu“. Svi ostali razlozi su slični i odnose se na prestupnička ponašanja i gubitak kontrole (fokus djece starosti 13- 14 godina).
- Za mladiće razlozi su vezani za odbranu, samoodbranu, osvetu i uticaj alkohola, a za djevojke, sem ovih, i kriminalne aktivnosti, dokazivanje i upotreba psihoaktivnih supstanci (fokus grupa mladih starosti od 15 -18 godina).
- Na ovu temu govorili su samo muškarci. Dakle, očevi smatraju da je veliko prisustvo oružja jedna od presudnih razloga koji može podstaći neku osobu da ga upotrijebi. Druga grupa odgovora odnosi se na razne posljedice dugogodišnjih kriznih društvenih okolnosti u našoj zemlji (fokus grupa: roditelji djece starosti 13-15 godina).
- Očevi obje grupe pretežno vjeruju da politički razlozi, osвета, kao i različitosti, bolje rečeno, sukobi medju različitostima, mogu biti razlog upotrebe oružja dok su žene jedne grupe sklone da vjeruju da je netolerancija među ljudima faktor koji ima najviše uticaja na mogućnost da se oružje upotrijebi. Majke druge grupe nisu saopštavale svoja razmišljanja na ovu temu (fokus grupa: roditelji djece srednjoškolskog uzrasta).

Anex B – SOS Podgorica - analiza podataka za 2002 – 2007 godinu

Podaci za 2002.

Situacije prijetnji oružjem i vrsta upotrijebljenog oružja:

Prijetnje pištoljem:

1. Prijetnja službenim pištoljem i pokušaj ubistva žene od strane muža;
2. Sin prijetio pištoljem majci i sestri (alkoholizam);
3. Ljubomorni muž (alkoholizam) prijetio pištoljem kolegama svoje supruge;
4. Prijetnja pištoljem ženi od strane njenog partnera;
5. Otac prijetio pištoljem cijeloj porodici. Pucao oko kuće;
6. Bivši muž prijetio pištoljem ženi (alkoholizam);
7. Muž prijetio ženi službenim pištoljem (alkoholizam).

Prijetnja bombom:

1. Prijetnja ženi i pokušaj ubistva od strane bivšeg muža (alkoholizam-prvo pištoljem, pa bombom);
2. Muškarac, pretukao bivšu ženu, kćerku i sina bivšeg ortaka i bacio bombu na auto u dvorištu;

Prijetnja nožem:

1. Muž (alkoholizam, narkomanija) prijetio ženi nožem i pokušao da je ubije;
2. Muž prijetio ženi nožem i pokušao da je ubije;
3. Muž ranio nožem ženu.

Slučajevi bez podataka o vrsti upotrijebljenog vatrenog oružja:

1. Fizičko nasilje muža nad ženom, naoružan;
2. Psihičko i fizičko nasilje muža nad ženom i djecom, naoružan službenim oružjem;
3. Naoružan komšija pretil komšinici ubistvom;
4. Prijetnja ubistvom ženi i djeci (zatražio dozvolu za oružje);
5. Bivši muž prijetio ženi i sinu, naoružan (liječeni duševni bolesnik);
6. Nevjenčani suprug prijeti supruzi, naoružan – oružje bez dozvole (alkoholizam i narkomanija);
7. Muž pretil ženi i djeci ubistvom. Muž posjeduje službeno oružje;
8. Fizičko nasilje svekra i sinova, koji su bili naoružani, nad ženama u kući.

9. Prijetnja ubistvom nevjenčanog muža, koji je u tom momentu bio naoružan, ženi i njenom bratu jedincu. Ovaj čovjek (alkoholizam) je dugo godina bio u zatvoru zbog dvostrukog ubistva. Ubio je rođaka i brata.

Prijetnja i pokušaj ubistva, bez podataka o upotrebi oružja:

1. Muž (alkoholizam) prijetio ženi i pokušao ubistvo;
2. Prijetnja i pokušaj ubistva žene i djece (nasilnik, liječeni duševni bolesnik i alkoholičar);
3. Sin prijetio ubistvom majci, ocu i sestri (problem alkoholizma i narkomanije nasilnika);
4. Muž prijetio ženi ubistvom;
5. Prijetnja ženi i djeci i pokušaj ubistva;
6. Otac kćerki prijetio ubistvom;
7. Muž (alkoholizam) prijetio ženi i djeci;
8. Muž prijetio ubistvom ženi (ljubomora, alkoholizam nasilnika);
9. Prijetnja ženi i djeci (problem alkoholizma nasilnika- liječeni duševni bolesnik);
10. Prijetnja ženi i djeci (problem alkoholizma nasilnika);
11. Muž prijetio ženi (alkoholizam nasilnika);
12. Prijetnja ženi i djeci (alkoholizam i duševna bolest nasilnika);
13. Bivši muž prijetio ženi i djeci i pokušao ubistvo;
14. Prijetnja muža ženi (alkoholizam nasilnika);
15. Muž prijetio ženi ubistvom (alkoholizam nasilnika);
16. Muž prijetio ubistvom ženi i djetetu (alkoholizam nasilnika);
17. Prjetnja ubistvom ženi (ljubomora, alkoholizam nasilnika);
18. Bivši muž prijetio ženi (liječeni duševni bolesnik);
19. Prijetnja ubistvom ženi i djeci (liječeni duševni bolesnik);
20. Ponovo prijetnja ubistvom ženi i djeci (liječeni duševni bolesnik);
21. Sin prijetio majci i svima u porodici (narkomanija nasilnika);
22. Muž alkoholičar prijetio ženi i djeci ubistvom;
23. Prijetnja ljubomornog muža ženi ubistvom;
24. Prijetnja ženi i kćerki (alkoholizam nasilnika);
25. Brat prijetio ubistvom sestri i ocu (liječeni duševni bolesnik);
26. Prijetnja ubistvom supruzi i djeci.

Podaci za 2003.

Situacije prijetnji oružjem i vrsta upotrijebljenog oružja :

Prijetnje pištoljem :

1. Muž prijetio službenim pištoljem ženi (alkoholizam, ljubomora nasilnika);
2. Prijetnja i istovremeno pokušaj ubistva, prvo nožem pa pucnjem iz pištolja. Nakon pretresa kuće, policija pronašla 7 pušaka i 3 pištolja, pri čemu je svekar preuzeo odgovornost za oružje. Problem - alkoholizam nasilnika.

Prijetnja puškom:

1. Prijetnja supruga da ce izvršiti samoubistvo puškom (ostao bez posla);
2. Prijetnja i pucanje iz puške na ženu i troje djece .

Prijetnja nožem:

1. Suprug prijetio noževima ženi i djeci (alkoholizam nasilnika);
2. Žena podigla nož na supruga alkoholičara u samoodbrani;
3. Otac pretio i pokušao da ubije sina i ženu (alkoholizam nasilnika) ;
4. Prijetnja i pokušaj ubistva nožem, pa pištoljem (već naveden slučaj);
5. Muž prijavio ženu koja djeci podnosi nož pod grlo (duševno oboljela) .

Slučajevi bez podataka o vrsti upotrijebljenog vatrenog oružja:

1. Psihičko i fizičko nasilje bivšeg muža nad ženom, naoružan (vojno lice, alkoholizam);
2. Prijetnja i pokušaj ubistva žene čijom prilikom je muž bio naoružan (ugrožena i djeca);
3. Prijetnja ubistvom ženskoj osobi od strane bivšeg partnera čijom prilikom je on bio naoružan;
4. Fizičko nasilje bivšeg muža (koji je bio naoružan) nad ženom;
5. Fizičko nasilje naoružanog muža nad ženom (ljubomora nasilnika);
6. Naoružan muž ženi prijeti ubistvom (policajac);
7. Naoružani muž prijeti ubistvom ženi, djeci i sebi (inspektor policije);
8. Suprug fizički i psihički maltretira ženu, naoružan (bivši MUP-ovac, suspendovan, alkoholičar);
9. Prijetnja i pokušaj ubistva naoružanog muža nad ženom (potpukovnik);
10. Prijetnja, fizičko i psihičko nasilje bivšeg muža nad ženom, naoružan (ugrožena djeca, vojno lice, alkoholičar);
11. Naoružani muž prijeti ubistvom ženi i djeci (ugrožena djeca – prijetnje, alkoholičar);
12. Muž pokušao da ubije ženu. On je bio naoružan.

Prijetnja i pokušaj ubistva, bez podataka o upotrebi oružja:

1. Prijetnja muža alkoholičara ženi;
2. Prijetnja ženi ubistvom;
3. Prijetnja ženi (pretučena);
4. Muž ženi prijetio;
5. Brat prijetio sestri i njenom momku da će ih ubiti;
6. Muž ženi prijetio ubistvom;
7. Bratanić prijetio ubistvom stricu, strini i njihovoj unučadi (policajac, ostavinska rasprava oko kuće);
8. Prijetnja ženi i djetetu (alkoholizam nasilnika);
9. Bivši muž prijetio ženi i sinu (alkoholizam nasilnika);
10. Muž ženi prijetio (alkoholizam nasilnika);
11. Prijetnje djeci od novog majčinog ljubavnika;
12. Prijetnja ubistvom supruzi (nasilnik javna ličnost, narkomanija);
13. Muž prijetio ženi i tašti (alkoholizam nasilnika);
14. Momak prijetio djevojci-studentkinji i pokušao ubistvo (batine, bacanje sa stepenica - alkoholizam nasilnika);
15. Prijetnja supruzi ubistvom (alkoholizam nasilnika);
16. Prijetnja muža ženi.

Podaci za 2004.

Situacije prijetnji oružjem i vrsta upotrijebljenog oružja:

Prijetnje pištoljem :

1. Ostavljeni muž nasilnik pucao u ženu i tasta;
2. Psihičko nasilje od strane muža i upotreba pištolja (cijev pištolja u ustima žene);
3. Prijetnje i nasilje uz upotrebu pištolja nad ženom i ćerkom;
4. Muž prijetio i pokušao da ubije ženu i djecu, naoružan (alkoholizam, liječeni duševni bolesnik);
5. Muž nasilnik prijetio samoubistvom u slučaju da ga porodica napusti;
6. Muž prijetio ženi ubistvom, ako ga ostavi i razvede se.

Prijetnja nožem:

1. Psihičko i fizičko nasilje od strane muža uz prijetnju nožem (nož ispod jastuka cijele noći);

Slučajevi bez podataka o vrsti upotrijebljenog vatrenog oružja:

1. Muž prijeti ubistvom ženi i njenoj braći, naoružan;
2. Muž prijetio ubistvom ženi i kćerki, naoružan (alkoholizam nasilnika);
3. Patološka ljubomora muža prema ženi, naoružan;
4. Prijetnja muža alkoholičara ženi i djeci, naoružan;
5. Bivši muž i svekrva prijete ubistvom ženi/snahi, naoružani (alkoholičari);
6. Sin prijeti ubistvom majci, nije bio lično naoružan, ali u kući postoji očevo oružje;
7. Prijetnja ubistvom ženi ako ga napusti, naoružan pištoljem (alkoholizam nasilnika);
8. Prijetnja ubistvom ženi i njenoj porodici.

Prijetnja i pokušaj ubistva, bez podataka o upotrebi oružja:

1. Prevareni muž prijetio ženi i njenom ljubavniku;
2. Sin prijetio majci (duševni bolesnik);
3. Prijetnja bivšoj supruzi i djetetu bivšeg supruga;
4. Prijetnja ubistvom ženi (fizičko i emocionalno zlostavljanje djece, alkoholičar);
5. Sin prijetio ubistvom članovima porodice (alkoholizam i narkomanija);
6. Muž prijetio članovima ženine roditeljske porodice;
7. Prijetnja ubistvom ženi (nasilnik – alkoholičar);
8. Muž prijetio ubistvom supruzi (ugroženost djece);
9. Djever prijetio ubistvom bratovoj ženi (ugroženost djece);
10. Bivši muž prijetio ženi i djeci;
11. Nevjenčani suprug prijetio ubistvom ženi i njenim roditeljima;
12. Prijetnja ubistvom ženi (ugroženost djece);
13. Sin prijetio i pokušao da ubije majku (alkoholičar);
14. Muž prijetnio ženi i njenoj cijeloj porodici (alkoholičar, uznemiravanje i otmica djece);
15. Svekrva prijetila ubistvom snahi (spor oko prava na imovinu);
16. Muž alkoholičar prijetio ženi i djeci;
17. Bivši muž prijetio ženi ubistvom;
18. Muž prijetio ženi ubistvom (ugroženost djece, alkoholičar);
19. Djever pretio snahi ubistvom;
20. Bivši muž prijetio ženi (problem nasilnika s alkoholom);

Podaci za 2005.

Situacije prijetnji oružjem i vrsta upotrijebljenog oružja:

Prijetnje pištoljem:

1. Muž pištoljem prijeti ubistvom ženi, djetetu i tašti;
2. Muž prijetio ženi pištoljem (ljubomora, alkoholizam);
3. Muž prijetio ženi pištoljem, psihička ugroženost djece (ljubomora, alkoholizam);
4. Muž prijetio pištoljem ženi, djetetu i sebi (liječeni duševni bolesnik);
5. Muž prijetio ženi pištoljem;
6. Muž prijetio ženi, djetetu i sebi pištoljem;
7. Muž prijetio pištoljem ženi (isprebijana – potres mozga);
8. Muž, vojno lice, prijetio ženi pištoljem;
9. Muž prijetio ženi pištoljem;
10. Slučaj prijetnje pištoljem djevera snahi (15 godina bio osuđen zbog ubistva rođenog brata. Po povratku prijeti snahi i traži starateljstvo nad djecom);
11. Muž prijetio supruzi i djeci pištoljem (prebio svoju 4-mjesečnu bebu i pobjegao u SAD);
12. Suprug pretukao ženu pod prijetnjom pištoljem, ugroženost djece;
13. Muž prijetio pištoljem ženi i djeci;
14. Muž prijetio pištoljem ženi;
15. Pretukao ženu pod prijetnjom oružjem (posjedovao službeno oružje);
16. Bivši muž prijetio pištoljem ženi i djeci (liječeni duševni bolesnik).

Prijetnja puškom:

1. Sin prijetio ocu puškom.

Prijetnja bombom:

1. Muž ženi prijetio bombom;
2. Muž ženu pretukao, pa joj prijetio bombom;
3. Prijetnje ženi i djeci bombom ukoliko „ne budu poslušni” (bomba stoji na vidnom mjestu u kući da ih stalno podsjeća šta ih čeka ako ne budu poslušni).

Prijetnja nožem:

1. Sin prijetio i pokušao nožem ubiti majku;
2. Obostrana prijetnja nožem (muž ženi, žena mužu);
3. Pokušaj ubistva nožem.

Naoružan, bez podataka o vrsti vatrenog oružja i upotrebi oružja:

1. Pokušaj ubistva, fizičko nasilje nad suprugom i djecom, naoružan;
2. Naoružan rođak prijetio ubistvom djetetu;
3. Naoružan muž prijetio ženi;
4. Muž prijetio ženi, naoružan (problem alkoholizma nasilnika);
5. Bivši muž prijetio ubistvom ženi i djeci, naoružan (alkoholizam nasilnika);
6. Sin prijeti ubistvom majci i sestrama, naoružan (alkoholizam nasilnika);
7. Muž prijetio ubistvom ženi, naoružan (vojno lice, alkoholizam);
8. Nevjenčani muž prijetio ubistvom nevjenčanoj ženi, naoružan (alkoholičar);
9. Bivši muž prijetio bivšoj ženi i djeci, naoružan (duševni bolesnik).

Prijetnja ili pokušaj ubistva, bez podataka o upotrebi vatrenog oružja:

1. Otac prijetio i pokušao da ubije djecu;
2. Prijetnja ubistvom ženi (problem nasilnika s alkoholom, ugroženost djece);
3. Prijetnja ubistvom ženi i djeci (ugroženost djece, alkoholičar);
4. Muž prijetio ubistvom ženi;
5. Prijetnja ubistvom muža ženi;
6. Komšija prijetio ubistvom komšinici;
7. Muž prijetio ubistvom ženi;
8. Sin prijetio ubistvom ocu;
9. Muž prijetio ubistvom ženi;
10. Sin prijetio ubistvom majci (problem nasilnika s drogom);
11. Prijetnja ubistvom majci, bratu od strane narko dilera (stariji sin – narkoman zadužio novac, pa sad prijete njegovoj porodici);
12. Muž prijetio ubistvom ženi (fizičko nasilje, otmica);
13. Prijetnja ubistvom ženi i djeci (ugroženost djece, alkoholičar);
14. Muž prijetio ubistvom ženi.

Podaci za 2006.

Situacije prijetnji oružjem i vrsta upotrijebljenog oružja:

Prijetnje pištoljem:

1. Muž prijetio i istovremeno pokušao da ubije ženu pištoljem (ugroženost djece, problem s alkoholom);⁴
2. Muž pokušao da ubije ženu pištoljem;
3. Prijetnja i pokušaj ubistva žene pištoljem;
4. Pod prijetnjom pištoljem pretukao ženu i taštu;
5. Pod prijetnjom pištoljem pretukao ženu;
6. Pod prijetnjom pištoljem oteo dijete;
7. Pod prijetnjom pištoljem oteo dvoje djece i natjerao suprugu da se vrati u nasilnu bračnu zajednicu.

Slučajevi upotrebe pištolja sa tragičnim ishodom – smrću:

1. Pod prijetnjom pištoljem pretukao ženu i taštu, tašta podlegla povredama (smrtni ishod).

Prijetnja bombom:

1. Slučaj prijetnje ženi bombom;
2. Prijetnja supruga i njegove porodice ženi da će baciti bombu;
3. Prijetnja bombom porodici supruge.

Prijetnja nožem:

1. Prijetnja ženi ubistvom – nožem (problem s alkoholom);
2. Pokušaj ubistva supruga nožem a snahe sjekirirom (žena duševna bolesnica).

Naoružan, bez podataka o vrsti vatrenog oružja i upotrebi oružja:

1. Muž prijetio ubistvom ženi, naoružan;
2. Pokušaj ubistva, fizičko i psihičko nasilje muža nad ženom, naoružan (ljubomora);
3. Brat naoružan prijetio zetu (sestrinom mužu) i njegovoj porodici da će ih pobiti ako ne prestanu da maltretiraju njegovu sestru.

Prijetnja ili pokušaj ubistva, bez podataka o upotrebi vatrenog oružja:

1. Muž preti ženi ubistvom;
2. Prijetnja ubistvom supruzi i djeci, upotreba noža (problem s alkoholom);
3. Prijetnja ubistvom ženi i djeci (ljubomora, problem s alkoholom);
4. Prijetnja supruzi i djeci (problem nasilnika s alkoholom);

5. Muž preti ženi ubistvom;
6. Muž preti ženi ubistvom;
7. Prijetnja/ucjena ženi ubistvom djeteta;
8. Prijetnja/ucjena ženi ubistvom djeteta.

Anex C – SOS Nikšić - analiza podataka za period 2002 – 2006 godine

Podaci za 2002.

Prijetnja pištoljem:

- Muž je zlostavljao ženu i prijetio da će je ubiti iz pištolja ili zaklati;
- Muž je prijetio ženi pištoljem da će je ubiti i jednom joj je stavio pištolj u usta, jednom prislonio na stomak;
- Tokom brakorazvodnog postupka, muž prijetio ženi da će je ubiti. Nema vatreno oružje u kući, ali je rekao da može nabaviti pištolj, ako treba. Takođe je govorio da je može ubiti na različite načine: nožem, šipkom ili nekim drugim predmetom.

Prijetnja nožem:

- Muž joj je prijetio nožem da će je ubiti. *Jednom je pokušao da je ubije: „reckao je nožem po vratu“ (njena izjava), metalnom šipkom je tukao po glavi, dva puta je pokušala samoubistvo.*
- Djed prijetio da će ubiti unuku i cijelu porodicu. Mesar je po struci i prijetio da će to uraditi mesarskim priborom (nakon prijave policija mu je ovaj alat oduzela), *svoju suprugu, njenu babu, jednom je pokušao da udavi, a jednom je pokušao da je povrijedi šrafcišerom, ali su ga komšije u tome spriječile.*

Prijetnja ili pokušaj ubistva, bez podataka o upotrebi oružja:

- Muž prijetio da će ubiti nju i djecu. Polomio sve po kući, gađao ih namještajem (stolice, djelovi stola).
- Muž je premlaćuje „do smrti“. Misli da ne može još dugo živjeti na takav način i smatra da će brzo umrijeti od batina. Zbog pretrpljenog nasilja je pokušala da se ubije.
- Žena napustila muža i kada je presreo na ulici poveo je na most udaljen od grada desetak kilometara, prijetio da će je ubiti i baciti u rijeku ukoliko mu se ne vrati.
- Žena trpi fizičko nasilje. Poslednji put je muž gađao stolicom. „Na sreću, nije je pogodio, da jeste vjerovatno bi ostala invalid ili bila mrtva“.
- Muž pokušao da je udavi dok je spavala.

Podaci za 2003.

Prijetnja bombom:

- Muž prijetio ženi da će baciti bombu i ubiti nju i djecu.

Prijetnja nožem:

- Muž pokušao da ubije ženu. *Nasrnuo nožem na nju i ona jedva uspjela da pobjegne i potraži pomoć“.*

Podaci za 2004.

Prijetnja nožem:

- Žena je napustila muža. On je prijetio da će ubiti nju i njenu porodicu (boji se da bi je mogao povrijediti bilo čime: nožem, šipkom ili bilo čime „sto mu dođe pod ruku“)

Prijetnja ili pokušaj ubistva, bez podataka o upotrebi vatrenog oružja:

- Muž je na ulici presreo svoju ženu. Prijetio da će je ubiti, jer ga je napustila i nanio joj povrede grudnog koša.
- Muž je tuče i stalno joj prijeti da će je ubiti.
- Čerki prijetio stavljajući joj nož pod grlo i prisiljavao je da govori ružno o svojoj majci, njegovoj ženi koja ga je napustila. Muž zlostavlja ženu koja ima 38 godina i četvoro djece.

Podaci za 2005.

Prijetnja metalnom šipkom

- Muž je tukao ženu na ulici metalnom šipkom. Ženama koje su joj pomagale prijetio da će ih ubiti.

Prijetnja ili pokušaj ubistva, bez podataka o upotrebi vatrenog oružja:

- Žena trpi fizičko nasilje od svoga muža i boji se da će sledeći put umrijeti od primljenih batina.

Podaci za 2006.

Prijetnja nožem:

- Muž poslednjih desetak godina stalno prijeti ženi da će je ubiti /“zaklati“.
- Žena, 63 godine, udovica, 3 djece – djever joj prijetio da će je ubiti pištoljem. Povod su bile imovinske razmirice.
- Muž tuče svoju ženu i prijeti da će je ubiti/ stavljao joj je nož pod grlo.
- Mислеći da je vještica, rođak i njegova supruga su došli starici u kuću i zaprijetili joj da će „je zaklati ako im sin, koji se razbolio, ne ozdravi“.
- Muž je prijetio ženi da će je ubiti. Jednom je u pijanom stanju uzeo mesarski nož i čekao da ona dođe iz grada kako bi je zaklao. Njegova majka ju je čekala ispred kuće i upozorila je da se skloni dok se on ne „istrijezni“.
- Muž je zlostavljao ženu kada ga je napustila, *pokušao da je ubije (nanio joj više udaraca nožem)* pred djecom.

Naoružan, bez podataka o vrsti vatrenog oružja i upotrebi oružja:

- Maloljetna djevojka rodila vanbračno dijete i pobjegla od kuće. Otac, koji je u inostranstvu, poručio joj je da ga ne čeka jer će je ubiti („upucati“ vatrenim oružjem).
- „Muž je prelaćuje“ a kada od udaraca padne u nesvijest, polije je vodom da se povрати, pa potom nastavi da je tuče. Poslednji put je pored ostalog gađao čašama, tanjirima, teglama, tj. svim što mu je došlo pod ruku.
- Muž *pokušao da udavi ženu*. Stalno joj prijeti da će ubiti i nju i njenu porodicu (braća, majka, otac) ukoliko ga napusti.

ISBN 86-7728-071-0

9 788677 280710

Crna Gora

Beogradska 24b, 81000 Podgorica, Crna Gora
Tel. (+382)(81) 231 251 / Fax. (+382)(81) 231 644
URL: www.undp.org.yu/montenegro